

Naujienu Antroji Dalis

NR. 477

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XV METAI

TITAS GUOPIS

Kas garuoja ant "didžiojo stalo"?

Prieš porą mėnesių "Naujienu" skiltyse rašiau apie šiame krašte po Antrojo Pasaulinio karo gimusį Pavargusiosios Generacijos (Beat Generation), arba vadinamųjų "bitnikų" sąjudį. Anoms mano mintims impulsą buvo davęs minėtos generacijos iškilesniųjų atstovų (Allen Ginsberg, Gregory Corso ir Peter Orlovsky) atsilankymas Čikagoje tikslu sukelti lėšų jų planuojamam leisti "Big Table" žurnalui. Jau tada minėjau, kad "Big Table" išleidimo mintis kilo Čikagos universiteto vadovybei uždraudus universiteto leidžiamame ir studentų redaguojamame "Chicago Review" žurnale spausdinti kaikiuriuos bitnikų kūrinius.

Neseniai pasirodė pirmasis "Big Table" numeris, talpinąs visą "Chicago Review" nespausdintą pavargusiųjų kūrybą.

Naujojo žurnalo pasirodymas sukėlė dar daugiau triukšmo, negu anasai, mano minėtas įvykis prieš kelis mėnesius. Ypač po to, kai Pašto Departamentas atsisakė žurnalą siuntinėti (tokį pasielgimą teisindamas nepadoria jame spausdinamų kūrinių kalba) ir sulaukė apie 400 jo egzempliorių. Įvykiams šitaip besiklostant, gal ir vėl būtų pravařtu pasidalinti su skaitytojais keliomis mintimis.

Tegyvuoją kepti batai!

Pirmasis "Big Table" sąsiuvinis savo išvaizda atrodo gana patriotiškai: viršelyje — raudonos, baltos, mėlynos spalvos skersiniai dryžiai; ketvirtame viršelių puslapyje — 48 baltos žvaigždės mėlyname fone. Į šitokį apdarą žurnalas, matyt, įvilktas sąmoningai, konservatyviškesnių patriotų nervams padilginti, nes, kaip matysime, "Big Table" kūrinių turinys nė iš tolo nėra jau toksai patriotinis.

Editorialui, kurį rašo atsistatydinęs "Chicago Review" re-

daktorius, Irving Rosenthal, nusakydamas savo vargus su universiteto vadovybe, besistengiant bitnikų kūrybą tame žurnale prakišti, motto vietoje duodamas Gregory Corso laiškas. Pradedamas:

"Brangusis Irvingai, tai kas gi? Supresija (numalšinimas)? Čikagoje? Ar tu verki? Aš girdžiu iš Ginsbergo, kad tu esi mažytis, šlapiaakis, žemabalsis, rožė baisiajame giganto krašte; ar tu šlapini į lovą? Drebi dėl žmogiškojo ledo? Taip, supresija kaip tik ir yra ne kas kitas, kaip žmogiškasis ledas..."

ir baigiamas:

"Čia, Paryžiuje, aš pergyvenu keistą jausmą, aš jaučiu, kad Amerika staiga atsivers, kad užgims didinga rožė, kad, jeigu jūs pabėgsite, ji mirs; taigi pasilikite, slaugykite ją savąja vizija, kuri yra gera kaip saulės šviesa. Mirtis Van Gogh'o ausiai! Tegyvuoją Kepti Batai!"

Prie Corso teks sugrįžti vėliau, kalbant apie jo šiame sąsiuvinyje atspausdintas tris poetas. Dabar gi žvilgtelėkim į "Didžiojo Stalo" patiekalus paėiliui.

Kerouac'o improvizacijos

Pirmuoju kūriniu "Big Table" žurnale atspausdintas Pavargusiosios Generacijos pranašo (žurnalo pavadinimas irgi buvo jo pasiūlytas) Jack Kerouac'o svaigčiojimai, pavadinti "Senasis Angelas Vidurnaktis". Redaktoriai tvirtina, kad šis kūriny yra "Spontaniškai daugiakalbiškas ir skirtas pavaizdavimui pasaulio liežuvių plepėjimui lange, vidurnaktį." (Žinoma, tie plepėjimai galėtų vykti ir šulinyje paryčiais, ir kanalizacijos duobėj vidurdienį, ir Kerouac'o galvoj pagiriojant; nuo to reikalas nė kiek nepasikeistų). Tai begramatiškas, be-

(Tęsinys 2-me pusl.)

M. K. Čiurlionis

"VILNIAUS KALNELIAI"

Dienų Skeveldros

1.

Čia be "generalinės linijos". Žinutės, gali tarti, "be tūrėklų". Kaip kam patinka, taip tas ir tesupranta (jei nepatinka, gali neskaityti, paskaitęs gi — pamiršti).

Kol tai skaitau, cigarų dėžutės (Nr. X) dugnas teismo antstolio žinioj ir globoj. Seurat, mat, apvertė cigarų dėžutę ir — papaišė. Ir, štai, tas mažytis piešinukas (didelės drobės, drobės, New Yorko Metropolitan Museum patlpose kabančios, škicas) yra vertas... 5 milijonų frankų. Seurat, pointilizmo kūrėjas, pėsčias nevaikšto, ypač po mirties (1859 — 1891).

Kas ginčas dėl "cigarų dėžutės dugno". Kasgi savininkas? O gi Maurice Montagnė, kuris kūrinių pirkto už 100,000 frankų. Valstybė, patyrusi, iškėlė bylą. Pralaimėjo. Apeliavo.

Kaip įsigijo? 1955. 3. 8. Paryžiuje vyko išpardavimas įvairaus pomirtinio benamių laužo (aukcionai vyksta 2 kartus per metus). Ir taip, vienas senienu gatvėj prekiautojas už 6,000 frankų įsigijo bene 48 svarus įvairių "landšaftų" ir kt. piešalo. Parsivežęs išrūšiuavo ir tą, kurs ant cigarų dugno parašytas, ir nieko nepasirašytas, iškabino parduoti. Vieną dieną praeivis paklausė kainos. "100,000 frankų", — atkirtė ir galvos nepakeldamas. Ans sumokėjo ir nuėjo. Senukui pikta, kodėl nepaprašė daugiau. Ir kodėl nežinomas (M. Montagnė) nesiderėjo?! O nežinomas buvo reklamų agentas, meno žinovas. Pirkinį pavedė Galerie Charpentier parduoti. Ir čia įsikišo teismo antstolis. Pasirodo, "mažoji Seurato" paieško Luvas, kuriam jį dovanavo nežinoma senutė. Senutė mirė 1944 m. ir pavedė dukrai Seuratą perduoti muziejui. Dukra apmiršo, susirgo, mirė, ir turtas į varžytines. Senutė tą cigarų "dugną" gavo nuo savo draugės, Signaco žmonos. Signac (1863—1935 m.) ir Seurat buvo dideli draugai.

2.

Signac įgavo "populiarumo" ypač šimet, kai Londono Sotheby galerija išstatė parduoti vieną jo paveikslą ir, žiū, rado pirkėją (davė 10,000 sterlingų). Bet "įsikišo" Cignaco dukra, kuri tą tėvo paveikslą rado (atsitiktinai) galerijos kataloge. Ji pranešė, kad tai... falsifikatas. O falsifikatų skaičius auga-auga, nors dailės adademijose įvesta kone spe-

ciali profesionalų meno seklių paruoša (pvz. cheminė dažų reakcija, radiografija ir t. t.). Kaip "Wiadomosci" rašo, žiniomis iš New Yorko muitinės 1938—1958 m. būvyje įvežta 140,000 "Utrillų" ("Dienų Skeveldrose" ši pavardė kelis kartus platėliau minėta) ir 113,254 "Watteau" (1684 — 1721).

Kaip Alfred Capus (prancūzas komedijų rašytojas) juokavo, Corot (peisažistas, 1796 — 1875) yra autoriumi 3,000 paveikslų, iš kurių... 10,000 parduota Amerikoje. Corot imta falsifikuoti dar dailininkui gyvam tebesant. Kai kiti ateidavo autentiškumo patikrinti, Corot čia pat čiupdavo dažų ir padirbėjų netikslumus išlygindavo, ir paveikslas būdavo savotiškai "autentikas". Atsirado žmonių, kurie ėmė telkti falsifikuotus Corot'us. Jau vienas yra pripirkęs iki 2.412.

Šiuo metu padirbinėjami ypač Monticelli, Utrillo, Vlaminck ir Picasso. Padirbimų centras visų pirma Italija, po to Vokietija ir Prancūzija (šičia sunku falsifikatai parduoti, tai dirbama eksportui, ypač į JAVY).

3.

A propos (rašiau jau sykį, kad lietuviškai geriau tarti *beje!*) Picasso. Kartą į jo pilį Vauvenargues užsuka vienišas dailės mylėtojas. Vaikšto kaip burtų karalystėje. Visur paveikslai. Visi Picasso darbo. Ir klausia dailininką: "Ir nebijai pats vienas gyventi?" Picasso: "O kogi?" — "Įsilaužikų". Picasso (pralinksmėjęs): "Esu apsisaugojęs. Paveikslą pasirašau tik parduogęs. Paveikslas be parašo — niekas. Tokių betkas gali pripaišyti..."

4.

Renoir (1841—1919) "Mintis" parduota už 85 milijonus frankų. Pardavė Sotheby galerija. "Mintis" istorija yra mįslinga. Nupiešė 1876 m. ir per 10 metų niekam neįpiršo pirkti. Vaizduojama nuostabi bios karnacijos blondinė. Nesuprantate žodžio karnacija? Žvilgtelkime į tarptautinių žodžių žodyną:

Karnacija — 1) odos koloritas, cera; 2) nuogo kūno spalvų iki subtylaus tikslumo atkūrimas paveiksle'

Aišku? Minėtą blondinę pagaliau įsigijo grovas Doria. Paveikslas buvo be vardo. Grovas "pakrikštūjo" jį "Mintis" (Tęsinys 2 psl.)

Kas garuoja...

(rašymas iš 1-mo pusl.)

sintaksiškas, belogiškas žodžių (dažnai su iškraipyta rašyba) kratynys, suskirstytas į 49 įvairaus ilgumo (kartais vos dviejų žodžių) skyrelius, per išstisus 35 puslapius, bandas skaitytojo kantrybę. Šalia gausiai pažertų necenzūriškų žodžių čia rasime daugybę gyvų ir mirusių garsių ar plačiai žinomų asmenų vardų, nuo Jėzaus Kristaus ir Buddos iki Don Kichoto, nuo Anitos Ekberg iki Mammie Eisenhower; rasime vietovių, posakių užrašytų tariamai svetimai (prancūzų, vokiečių, ispanų, indų) kalba, tačiau vargu ar rasime nors mažą lašelį to, kas literatūros kūriniui būtiniausia.

Atleidusis "Saturday Review" recenzentas John Ciardi sako, kad

"Tai, ką Kerouac'as parašė yra serija Joyce'iskų improvizacijų (nemažiau!) apie savybes nerealybės, sukurtos barbariško ir poliglotoiško dievo, kadais vadinto Senuoju Angelu Vidurnaktis".

Nėra abejonių, kad Kerouac'as seka James Joyce, tačiau Jack'ui iki James'o dar toli, toli gražu... Literatūrinė vertė "Senasis Angelas Vidurnaktis" su Joyce'o "Penelope" (iš "Ulysses") teturi bendro tiek, kiek talentingo poeto eilėraščių su "Taradaika" ir "Baltruviene" a. a. "Saulėje".

Jeigu sekantis gabaliukas (paimitas iš skyrelio vidurio ir laisvai išverstas) skamba dar pakenciamai ir, kaip amerikoniškai sako, modernistiškai skaitytojui "makes sense":

"...Laimingasis yra laisvas
Tai yra mistiška mistėrija
Tai yra begalinė šviesa
Auksine amžinybė

Kam skaityti Don Kichotą,
kada gali skaityti Deimantinis Surra arba
Nuostabūs Lotus Įstatymas?
Kam skaityti Mickey Spillane, jei
gali skaityti Gary Snyder & Philip Whalen & Mexico City Blues?

Kam gi slėpti tai ką tikrai galvojai už natūraliosios datos (data)?

taip kaip gi suprasti šią kuriozišką arabakadabrą (jos versti nė nemėginsiu):

"20 "Spit on Bosatsu!" says Gregory Corso — "Oo that's beautiful?"

I say — Dash dash dash dash mash crash wash wash mosh posh tosh tish rish rich sigh my tie figh pie in the sky — Poo on you too, proo the blue blue, OO U Nu, hello Buddha man"

Dalyką komentuoti palikdamas pačiam skaitytojui, norėčiau, tačiau, pažymėti, kad tarpusavinė admiracija tikrųjų bitnikų tarpe yra gana dažnas reiškinys: Kerouac'as rašo apie Ginsberg'ą ir Corso, gi šie neatsilieka ir neapsieina jo nepaminėję savo kūriniuose. Be-

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 15, 1959

je! Ir priešpaskutinėje citatoje minimas "Mexico City Blues" yra ne kas kitas, kaip paskutiniojo (rodos, dar neišleisto) Kerouac'o eilėraščių rinkinio pavadinimas.

Atidžiai skaičiusieji Kerouac'o iki šioliai pasirodžiusius penkis romanus ("On the Road", "Subterraneans", "The Dharma Bums", "Doctor Sax" ir "Maggie Cassidy") pripažins jį neabejotinai talento rašytoju. Net ir reiklusis "Time" recenzentas, kiekviena proga mėgstant bitnikus pašiepti, apie "Doctor Sax" nušnekėjo labai palankiai. (Bėda tik ta, kad šią knygą kaip ir "Maggie Cassidy" jis parašęs dar prieš pagarsėjimą ir neaišku, kiek dar tokių savo ankstyvosios jaunystės kūrinių jis tebeleiko savo palėpėse). Kerouac'ą pasiskaityti (tik suaugusiems!) pataria net ir moralusis "Draugo" recenzentas P. Činikas MIC, gana savotiškai išaiškinęs ir nuvertinęs "numalšintųjų" (taip jis Beat Generation vadina) sąjudį ("Draugas", birželio 27 d.). O "Maggie Cassidy" tas pats "Time" recenzentas randa tokią nekaltą, kad ją galėtų skaityti net ir vyskupas ar Vyriausias Pašto Viršininkas. Tačiau, nežiūrint to, reikia suvokti, kad "Senąjį Angelą Vidurnaktį", dėl visiško bediscipliniškumo, kraštutinumo ribas peržengusios formos, bealodairinio nesiskaitymo su žodžiais, dauguma skaitytojų sutiks ne tik kaip ataką prieš save, bet ir prieš literatūrą bendrai. Dėl to jiems Kerouac'as bus neskaitytinas ir netoleruotinas.

(Ta pačia proga prisiminkime, kokias reakcijas mūsų spaudoje sukėlė prieš kelis metus antologijoje "Proza" pasirodę Leono Lėto kūriniai "Obuolys" ir "Vanduo ir vėjas". Nors vienoje savo paskaitoje apie naująją lietuvių literatūrą ir Dr. Henrikas Nagys L. Lėto minėtus kūrinius įvertino gana palankiai, kaip labai mūsųose retus, tačiau reikalingus, grynai formalistinius bandymus).

Dahlberg'o Interpretacijos

Antrasis "Big Table" žurnalo autorius Edward Dahlberg ir savo amžiumi, ir kūrinių tematika, bei jų logika ryškiai sikriasi iš visų bitnikų. Šis amžiumi desėtku metų pusšimtį perkopęs vyras dėl savo šių laikų priimtai opiniškai skirtingų istorinių įvykių traktavimu, bei literatūrinių kūrinių interpretavimu buvo visą laiką nepopuliarus oficialiųjų asmenų, leidėjų, kritikų ir didelės skaitytojų dalies tarpe. Gal būt, daugiausia dėl šitokių apylinkybių ir kilo jo simpatijos Pavargusiajai Generacijai, pergyvenančiai tuos pačius vargus, tačiau neketinančiai nusilenkti ar pasiduoti.

Bibliografinėse pastabose apie save "Big Table" žurnale Dahlberg'as ironizuoja:

"Dieve Laimink Supresiją, dėl to, kad ji yra galin-

gesnė negu Gideonas ar Laisvė! Tesaugoja Dangus apsimėtėlius administratoorius, kurie niekuomet nepakelia drąsaus balso prieš kenksmingąjį begėdišką nemoralumą mūsų nepadoriuose kino teatruose, garsiniuose, televizijoje; radijuose, bet užgrūna bejėgį autorijų, neatstovaujantį didžiojo pinigų, kuris, išverstas į labiausiai supuvusią pramogą pasidaro neliečiamas. Te dangus juos saugo, nes kas gi daugiau juos besaugos."

Istoriniu essay pobūdžio galbūt ciklas "Tolimesnieji Priapuso liūdėjimai" yra lyg ir tęsinys Dahlberg'o knygos "The Sorrows of Priapus". Cikle ...randame: "Apie Persijos tironus. Apie liūdesio atidengimą. Apie karą ir Aleksandrą Makedonių ir Apie išmintį ir senatvę. Vien tik pavadinimai pakankamai aiškiai atskleidžia Dahlberg'o kūrinių turinį ir rašytojo pažiūrą.

Pirmuoju sakiniu paskelbęs tezę, kad "Marsas ir Venera yra du žmonijos parazitai", Dahlberg'as ir pasilieka šiai savo tezei ištikimas. Nebūdama istorikas, negalėčiau pasakyti, kiek yra tiesos Dahlberg'o teigimuose, kad Aleksandras Didysis buvo indiferentiškas moterims, kad "Dionyzas iš Herakleus, pokylio metu, gražiausiai šokėjai besiantinant, draugams tarė: "Jūs ją pasiimkite, nes aš jau nebegaliu", ar, kad karalius Ričardas Liūtaširdis rašė: "Kaip keista, kad geismas praauga išpildymo galią; tačiau skaitydamas tuos teigimus Dahlbergo pristatytus skaitytojas retai kada tesuabejos jų tikrumu. Sutikčiau, kad panašios mintys ne vieno ir ne kartą buvo keliamos, tačiau vargiai kieno su tokiu užsišpyrimu ir taip plačiai vystytos. Gerokai perdėtoje Sir Herbert Read'o išvadoje, kad Dahlberg'as yra "didžiausias mūsų laikų stilistas" yra nemaža dalis tiesos. Tas jo stilius tirštas, spalvingas, turtingas netikėtumais, kontrastais ir staigiais lūžiais. Skaitosi lengvai, pririša ir verčia susimąstyti.

Dahlberg'o poema "The Garment of Ra" irgi nėra Pavargusiajai Generacijai būdinga. Ji sunki ir savo stiliumi ir forma. Ne tiek pigiai paviršutiniškai stebinant, kiek verčiantis susimąstyti. Apeluojuojanti daugiau į protą, negu jausmus. Reikalaujanti iš skaitytojo gilaus senosios pasaulio istorijos bei mitologijos pažinimo.

Net ir New York'o Wagner'io universitete leidžiamo studentų "Wagner" žurnalo (prie jo dar grįšime) recenzentai, gana kandūs jaunesniųjų "Big Table" autorių adresu, Dahlberg'ą vadina "senu ir nepavojingu".

Siaubo vizijos

Atrodo, kad pagrindinė Čikagos Universiteto vadovybės atsisakymo "Big Table" talpinamą medžiagą spausdinti "Chicago Review", bei Generalinio

Dienų Skeveldros

(Tęs'nys iš 1-mo pusl.)

timi". Dailininkas įsiseidė. Gir-di, ta gražuolė, kuri pozavo, per visą savo amželį nesusi-teršė jokia mintimi. Grovas Doria "Mintį" ketino paimti su savim į grabą, bet palikuo-nys ryto dieną ją pardavė už 22.000 frankų.

5.

Žinomas karikatūrininkas Forain (1852-1931) garsėjo ir savo nepaprastai įkandžiu lie-žurviu. Neseniai pasirodė kny-ga, kurioj ("Forain'o besiklau-sant") Léandre Vaillat, be ki-tų, paduoda štai siuodu:

a) "Jėzus Marija!" — kiek-viena proga ir — ne proga mė-go šaukti viena Paryžiaus žydų plutokratijos dama, kuri vos — vos buvo perėjusi į ka-talikų tikėjimą. Kai tai išgirdo Forain, išterpė: "Vos 3 savaitės pažįsta Dievo Motiną, o jau kreipiasi kaip į giminę, stačiai — tu!"

b) Kai jo draugas vedė sa-vo modelę (pozavo aktams), Forain vestuvių pokylio metu tarė: "Kaip graži jaunoji! Nie-kad negalėjau ir pagalvoti, kad taip gerai atrodytų apsi-rengusi..."

6.

Pavojinga galvoti, — senas Dzieržinskio posakis (ir tūks-tančiais skerdė visus, kurie galvoti išdrįsdavo). O visa ei-lė faktų ir faktorių verčia — gundo galvoti:

a) ar pasirodys Lietuvių Dailės Istorija, kaip žadėta ir pažadėta?

b) kur dingio A. Varno "Kry-žiai", kuriuos žadėjo ir pažad-ą pakartotojo tremtiniai archi-tekta ir inžinieriai?

c) beje A. Varnas, nieko ne-puolamas, kelis sykius puolė A. Valešką: Ir kaip tikėti A. Varno puolamajam raštui, jei žmogus žinai neįkainojamos vertės A. Valeškos nuopelnus lietuviškiesiems kultūros pa-minklams Vilniuje 1940-1944 m. būvyje?!

d) kai paskačiau vieno Chi-cagos dailininko straipsnį apie moderninę dailę, pikta pasi-darė, kodėl ("bent vardan pro-testo prieš visokeriopą men-kumą") nepasirašiau nuosmu-kiio manifesto?!

O gal žurnalistas, rašantis apie dailę (abstraktinę, realis-tinę ir pn.), iš viso pats yra... nusmukėlis?

Et, pavojinga galvoti. Geriau ("vardan ramybės" ir "vardan pažinties") patylėsiu...

J. Cicėnas

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

CHICAGO SVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARZAS
BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Kas garuoja...

(Tęsins iš 2-ro pusl.)

Pašto Viršininko atsisakymo žurnalą platinti priežastis buvo Williams S. Burroughs dešimties epizodų iš "Nuogieji Užkandžiai" (Naked Lunch). Šiems epizodams žurnalas skiria daugiausia (58 pusl.) vietos.

Ištraukose iš "Nuogieji Užkandžiai" piešiamas narkotikų vartotojų pasaulis. Kadangi Burroughs literatūrinės disciplinos (kaip pridera padoriam bitnikui) turi nekiek daugiau, negu jo pranokėjas Kerouac'as, skaitytojui dažnai sunku suvokti, kur čia autorius kalba savo, kur veikėjo lūpomis; kur baigiasi siaubinga ir šlykšti realybė ir prasideda dar siaubingesnės ir dar šlykštesnės narkotikų vartotojo vizijos. Gi jau ir pradėjęs pačiame tamsiausiame savo veikėjų vidaus dugne, autorius kiekvienu skyreliu, kiekvienu sakiniu knisiasi dar giliau į dumblą, rūpestingai jiems užkirsdamas visus kelius atgal. Su necenzūriškų žodžių, skausmingai liguistu šlykštumu fantazijos ribas praviršijančių vaizdų gausėjimu, puslapis po puslapio skaitytojas traukiamas vis gilyn, kur apie jį nuolat tirštėja gyvenimo dumblas ir tamsa. Išgyvenimas giliai sukrečiantis ir skaitytojo vaizduotės gomuryje ilgam palieką bjauriai aitrų skonį.

Minėtas "Saturday Review" recenzentas John Ciardi "Nuoguosius Užkandžius" vadina savos rūšies "masterpiece" (beveik šedevru). Jis sako:

"Burroughs yra ne tik rimtas savo pasiryžime, bet jis taipgi yra didelės jėgos ir meniškos pilnumos rašytojas, įsitraukęs į giliai prasmingą tikrųjų vertybių ieškojimą."

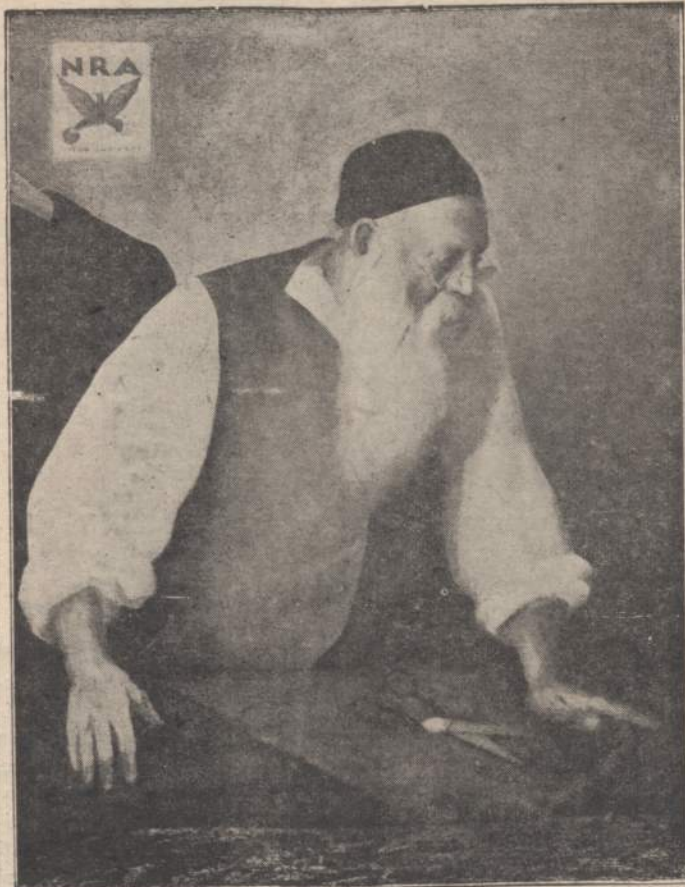
Ne vienas skaitytojas, tačiau, suabejos šimtaprocentinių Burroughs nuoširdumu tų tikrųjų vertybių ieškojime. Daugelyje pasazų jis įžiūrės paslėptą autoriaus pasigardžiavimą savo veikėjų kančiomis, bei savotišką norą skaitytoją stebinti ar gąsdinti, nors ir išvirkščiais kailiniais, anot Pulgio Andriušio.

Palauksime antrojo "Big Table" numerio, kuriame žadama duoti kritiška Alan Ansen'o studija apie Burroughs kūrybą.

Paguodžiant mūsų moralistus bei literatūrinius konservatorius reikėtų pasakyti, kad jų puolamosios Antano Škėmos "Apokaliptinės Varijacijos" ar "Balta Drobulė" lyginant su Burroughs kūryba iškyla kaip logikos ir moralumo pavyzdžiai.

Corso meditacijos

Jau minėtas New Yorko studentų Wagner" žurnaliukas paskutinį (ir jauniausią) "Big Table" autorių poetą Gregory Corso pripažįsta "geriausiu iš pavargusiųjų paguldytųjų ant Didžiojo Stalo". Jo Trys Poemos (skirtos Allen Ginsbergui): Jėga, Armija ir Policija,

M. Šileikis

"SIUVEJAS"

yra gana "švarios", pakankamai logiškos, disciplinuotos, žodžiu, teturinčios savyje tiek modernizmo, su kiek dvidešimtojo amžiaus skaitytojas jau yra apsipratęs. Neapsėina ir Corso, be kontraversijų, simuliuoto originalumo, pozos, tačiau pro visa tai prasi-veržia nuoširdūs, dažnokai sentimentalūs ir lyriški tonai. Štai gabaliukas poemos "Armija":

"Ir visur kur jie eina jie žudo
kai kurie nešasi dienoraščius
kai kurie eilėraščius
kiekvienas skaito šventąją maldą

Armijos šventąją maldą
šventas būk Tėveli Patton'ai
kuris mus veda

į Karo knaipes ir bordelius!
Tebūnie šventas Tėvelis Patton'as, jis niekad nekovos su Nebuchadanazaru!
Jis mus veda tėviškai, motiniškai, bičiuliškai*) į
Mirtį! Mirtį! Mirtį! Mirtį!

Kulkos mūsų mėlynose akyse,
šventas būk Patton'ai!
Granatos į mūsų pilvus, Patton'ai!

Tankai per mūsų šviesius geltonus plaukus!

"Trijose Poemos" jau randame daug mažiau perdėtos manieros, nenuoširdaus arogantiškumo, bei dirbtinumo, negu pirmą kartą šio autoriaus poemoje "Gazolinai" ar "Bomba". Reikia tikėtis, kad europietiškoji mokykla padarys teigiamos įtakos šio jauno talento ugdyme.

Iš skelbimų, patiektų "Big Table" paskutiniuose puslapiuose susidaro pakenciamas vaizdas, kokia periodinė literatūra bitnikai (ir šių dienų amerikiečių akademini jaunimas) domisi. Čia skelbiasi:

*) fatherly martherly gartherly.

"Evergreen Review", "Partisan Review", "It is", "Escapade", "Yugen", "The Jazz Review". Reklamuojamų knygų sąrašuose dažniausiai užtinkami vardai: William Faulkner, Boris Pasternak, James Joyce, T. S. Eliot, E. E. Mummings ir kiti. Dažniausiai, žinoma, minimas patsai sąjūdžio patriarchas Jack Kerouac. (à là "Kerouac bendradarbiauja kiekviename "Escapade" sąsiuvinyje. Skaitykite jo nuomones apie dabartinę amerikiečių literatūrą...").

Nežinia ar sąmoningai, ar dėl korektūros klaidos viename skelbime vietoj "Beat Generation" pasakyta "Best Generation."

Iš kitos tvoros pusės

Įdomų eksperimentą padarė New Yorko Wagner universiteto profesorius Willard Mass, suruošęs simposiumą apie bitnikų kūrybą, išsiuntinęs tos kūrybos pavyzdžius žymėsiems rašytojams, bei kultūrininkams, pasiklausdamas jų nuomonės ir viso šio darbo rezultatus atspausdindamas universiteto leidžiamame studentų literatūriniame "Wagner" žurnaliuke.

"Wagner" poezijos redaktorius George Semsel, pastebėjęs, kad bitnikas "tikrumoje ieško vidujinės satisfakcijos, dvasinio atsakymo į didžiausią problemą, kurią žmonija bet kada yra sutikusi — totalinį sunaikinimą", ir pabrėžęs, kad "vienintelė programa, kurią bitnikas, gal būt, pirštų, būtų nutraukimas betkokių socialinių ar intelektualinių varžtų asmens individualybės išreikimo sąskaiton", prieina išvados, kad jau vien dėl tos priežasties jų negalima pasmerkti. "Pavargusieji verčia dekadentišką tautą pakelti akių vokus ir atidžiai pažvelgti į niūrią šių dienų ben-

druomenę, jau rodančią smukimo ženklus".

Prozos redaktorius Charles Bempohl, nors ir sutikdamas, kad "apsištietęs asmuo, skaitydamas jų (bitnikų) darbus, gali prieiti išvadą, jog tie žmonės negali atskirti savo gerųjų darbų nuo blogųjų", kad "kai kurie jų raštai atrodo tiesiog baisūs", pripažindamas, kad "tam tikras naivumas pastebimas iš Kerouac'o noro pamatyti Dievo veidą, arba Ginsberg'o savo motinos atminimo apraudojimo", tačiau yra įsitikinęs, jog "nulupe paviršutiniškąjį sluoksnį nuo bitniko, po juo mes rastume moralistą". Jo manymu, bitnikas ir yra viskuo nusivylęs dėl to, kad jis yra moralistas.

Kova už individualizmą ar vaikiški šukaliojimai

Pusė "Wagner" žurnaliuko skirta anglų bei amerikiečių literatūros pasaulyje savo pripažintą vietą jau turinčiųjų pasisakymams apie Pavargusiosios Generacijos kūrybą. Iš čia patiektų charakteringesnių ištraukų skaitytojas pastebės, kad jų nuomonės tuo klausimu daugumoje gana ir gana pozityvios.

Poetė Marianne Moore atsisako pavargusiuosius kaltinti ar juos teisinti:

"...Jei rašytojas išradinėja per daug (skaitytoją) varginančią techniką ar perdėtas temas, skaitytojas automatiškai sukasi į ten, kur 'pasakoma daugiau' ir tai 'pasakoma geriau'. Problema tėra tik kaip nugalėti (skaitytojo) indiferentiškumą..."

Sir Herbert Read muša telegramą iš Anglijos. Pripažinęs, kad pavargusieji "nėra per daug originalūs", kad jų "filosofija yra nihilizmas, o gal būt egotizmas", vis dėlto randa, jog bitnikai turi daugiau gyvastingumo ir drąsos už anglų Piktuosius jaunuolius:

"...TURI BŪTI SUPRANTAMA KAD KURIS PERGYVENO MARINETTI FUTURIZMĄ ARPO DADAIZMĄ MAJAKOVSKIO DEKLAMACIJAS PAUNDO STUTTERIZMĄ M ANTIPHYRINE DANGISKUIS NUOTYKIUS BRETONO IR ELUARDO NEKALTUOSIUS PRASIDĖJIMUS MIČIAU EXORCISMUS IR DAUG DAUGIAU KARTŲ SKIRTINGO IR PANASUS GALI TIK PAKARTOTI GARSŲJĮ PRIEZODJ DRAMBLIAI YRA MASINANTYS STOP GREGORY CORSO BOMBA YRA DRAMBLYS ŠVIESIOM RUŽAVOM AKIM STOP HOWL IRGI AUTENTISKAS DRAMBLYS BESILAUŽIĄS PRO KALIFORNIJOS DZIUNGLES TAČIAU GALE MES ŽINOM KAD TERA TIKTAI VIENA REALYBĖ KURIAJ MES VADINAME GROŽIU IR TAI YRA KAZKAS KO BRANDUOLINIAI GINKLAI NESUNAIKINS STOP..."

Philip Rahv, peržvelgęs jam atsiųstus bitnikų kūrybos pavyzdžius (Nukelta į 4 psl.)

Kas garuoja...

(A. ketta iš 3 psl.)

vyzdžius, prisipažįsta, kad jam jie atrodo "gana tušti. Gaila".

Paul Tillich netiki, "kad bitnikų sąjūdis ilgiau išsilaikys", tačiau tiki, jog "jis vertingas tiek, kiek praturtina galimybes skaitlingesnėms organinėms išsireiškimo formoms."

Marius Pewley, sutikęs, kad bitnikai turi talentingų poetų, kaip Allen Ginsberg'ą (ypač dėl jo "Howl" ir "sunflower Sutra"), nusprendžia, jog jie neužsitarnauja rimtesnio pripažinimo, negu susilaukia iš Luce spausdinių, nes jie "yra skirtinguose kampuose, tačiau tame pačiame ringe". "Poeto dalia yra kietesnė, negu marijuanos rūkytojo", baigia jis savo pasisakymą.

Lordas David Cecil, susipažinęs su kai kuriais pavargusiųjų poetais Oxfordo universitete, pastebi, kad "jie aiškiai rodo nemaža savybių, būtinų poezijai, energijos, ugnies, grožėjimosi žodžiu skambėsiu ir spalva, bei kompulsyvaus ritmo", tačiau jiems trūksta "intelektu ir formalios disciplinos", be kurių vargu ar kas nemirtingo išeis.

Daisy Aldon tvirtina, kad "visi tikrieji poetai visais laikais stato pavojun savo poziciją visuomenėje ir nusigręžia nuo priimtųjų tos dienos gyvenimo standartų". "Poezija, kuri pasilieka statiška formoje ir simbole, išduoda save."

Lionel Trilling, nusiskundęs laiko neturėjimu, pasisako neturįs "perdidelės pagarbos" bitnikų sąjūdžio literatūrai. Jį daugiau dominti religinė sąjūdžio pusė, tačiau apie tai kalbėt dar nesijaučias pasiruošęs.

Robert Lowell mėgsta paskirus bitnikų kūrinius, "ypač kai kurinus Ginsberg'o gabaliukus", tačiau prisipažįsta neskaitęs nieko, ką galėtų bent palyginti su Shapiro ar Elizabeth Bishop poezijoje, ar Salinger, M. McCarty bei F. O'Connor prozoje.

William Carlos Williams apie Pavargusiųjų Generacijos kūrybą sako: "...kol visa tai vyksta (ir tikrai tol), kaip pereinamoji stadija, tas yra pateisinama ir neprivalėtų būti nustumta į šalį. "Iš bitnikų poetų jam labiausiai patinka Peter Orlovsky.

Foster Damon laiko geru ženklu, kad bitnikų literatai yra individualūs. "Šiandien didžiausias pavojus yra tas, kad žmonės bando rašyti panašiai, vietoj skelbti nuosavas tiesas."

William Troy: "...šauksmai (jis čia turi galvoj Ginsberg'o poemą Howl) ir riksmas mažamečiams naudingi, nes padeda išvystyti balso stygą, kurios bus reikalingos tuo atveju, jeigu iš tikrųjų atsiras kas pasakyti. Gi kol visa tai atsitiks, prašau, neprasišaukite mūsų nuogastanti arba net džiaugtis."

Norman Mailer: "...bitnikas dar neturi pagrindo (vidurio) savo įsiutimui ir dėl to yra pa-

P. Augius

ILIUSTRACIJA

kankamai sentimentalus savo tikėjime, kad žodis gali būti išgelbėtas žodžiais. Tam reikia daugiau."

Dorothy Van Ghent mano, kad Pavargusiųjų Generacijos literatų herojus "žino, kad esant pragare yra kvaila vaidinti, lyg būtum danguje, taigi jis ir veikia, kaip prakeiktoji siela..." "...Vien tik tai, kad pavargusieji turi kolektyvinę aistrą, kolektyvų balsą, jau yra ir svarbu ir džiugu."

Gana originaliai atsisako bet ką apie bitnikų kūrybą pasisakyti Edmund Wilson ir žinomas dabartinis amerikiečių poetas - modernistas e. e. Cummings.

Trys prieš Tebus

I išorinių vertinimus (kurie šiame "Wagner" numeryje, kaip matėme, buvo gana ramūs ir didele dalimi palankūs) atsako "trys muškietininkai", iš pirmaujančių Pavargusiųjų Generacijos literatų narsiausi ir labiausiai pagarsėję savo kolektyviniams pasirodymais: Gregory Corso, Allen Ginsberg ir Peter Orlovsky.

I savo Wagnerio universiteto kolegas jie paberia žodžius, pasilipę ant gana aukštos pakopos:

"Bragieji p. Maas vaikai, juk yra šeši tūkstančiai žvaigždžių kasnakt; bet yra bilijonų bilijonai nematomų žvaigždžių. Šeši tūkstančiai tik tiki, kurias galima suskaityti. Saulė yra žvaigždė. Tačiau žemė nėra žvaigždė. Ar žinote, kiek žemių gali sutilpti žvaigždėje? Galui lažintis tūkstantis ar daugiau. Taigi. Kaip visa tai verčia jus jaustis? Nereikšmingais? Pigiais? Žiauriais? Pavydžiais? Niekingais?

Pirmaujantieji bitnikai nesutinka su daugelio išorinių, jų vertintojų, kad ir kaip jiems palankiu teigimu, jog Pavargusiųjų Generacija yra šio, kaip niekad anksčiau visuotinė distrakcija grasinančio, amžiaus padarinys ir protestas prieš jį. Jie šitaip vysto virš paduotą citatą:

"Štai kodėl atsirado Pavargusiųjų Generacija, ne todėl, kad pasmerkimas kabo ore

virš žemės, žmogaus sukurtas pasmerkimas, pasmerkimas (sunaikinimas) buvo čia prieš mums užgimstant, nėra jokio išsigelbėjimo, taigi kodėl dėl to jaudintis, sunaikinimas yra suirutė (gali būti ir dėmesio atitraukimas; orig.: "destruction is a distraction"), yra ir kitų dalykų vertybės dėmesio, keistų dalykų; Pavargusiųjų Generacija jaučiasi įžeista, kada surišama su pasmerkimu, mintimis apie pasmerkimą, pasmerkimo baimę, pasmerkimo pykčiu."

O čia ir bitnikų logika pasidaro visiškai aiški (o gal ir nevaisinga?):

"Pavargusiųjų generacija yra dėl to, kad tiesa glūdi kontradiktiskose sielos sąrangose. Pavargusiųjų Generacija yra labai logiška. Būti logišku reiškia būti kontradiktisku. Kontradikcija yra logikos pagrindas. Sveikas protas (common sense), ta baltoji protestantiškoji liga, yra svetima visiems tikriesiems poetams. Matote? Štai jums kontradikcija. Poeto kelias yra už aiškumo ribų."

"...Jie tikrai tiki, kad žmogus yra, kad žmogus egzistuoja, kaip liūdna, kaip absurdiška! Žmogus neegzistuoja, žmogus tėra tik Dievo išradimas; beprotingas išradimas šiame didžiame beprotingame judėjime. Taigi."

Kiek pasišvaistęs sparnuotais žodžiais, bei "tėviškais" patarimais trijų kolektyvas savo kolegas pamokina rimtai ir nuoširdžiai (o gal nerimtai ir nuoširdžiai?):

"...Taigi neklausykite, ką žemė turi pasakyti, žemė yra pavydi dangui. Pavydi dėl to, kad ji žino jog nėra net žvaigždė." ... "Tiesa yra giliai, tiesa yra sargdanti, tiesa yra reliatyviškai saugi; viskas išskyrus Pavargusiųjų Generaciją stovi tarp melo bandymų. Pavargusiųjų Generacija yra laimingo gimtadienio mirčiai. Kur? Kur yra Pavargusiųjų Generacija? Kur yra tai, kas neegzistuoja? Tame, kas eg-

zistuoja. Dievas. Kur? Kur yra Dievas? Kur yra tas, kas egzistuoja? Kada tik aš pamatau katę*) ir ji slepiasi nuo manęs, aš prie jos prieinu ir sakau: Bet aš juk neesu lojantis raudondantis šuva! — Ir jeigu ji mane dar vis ignoruoja, aš sakau: Pasakyk man apie Egiptą, jei esi tokia gudri. Aš tau pasakysiu apie Egiptą. Jie pakuoja tokius, kaip tu, į stiklinius indus, — štai ką jie daro!"

Ar bėra kas pridėti? Geriau baigti Jack Kerouac'o, žurnalo "Escapade" literatūrinio kolumnisto, žodžiais, kuriais jis baigia savo rašinį paskutinajame šio žurnalo numeryje: "kaip sako senovės kiniečiai: 'Tas, kuris žino — nekalba'".

*) cat — pas bitnikus reiškia nebūtinai katę.

Kviečiame visus savo draugus lietuvius taupyti ten, kur jų sąskaitos F. S. L. I. C. įstaigos apdraustos iki \$10,000
ROSELAND STANDARD SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
 10833 So. Michigan Avenue
 Chicago, Illinois

SVARBI ŽINIA siuntinių reikalu

Mūsų įstaigoje galite nusipirkti medžiagos, odos, laikrodžių, parkerių, stiklo rėžtukų, suknelių ir kt. Taip pat iš Europos išsiunčiame: akordeonus, rašomas ir siuvas masinas ir kitokius daiktus.

Susitarus, siuntimus atsivežame, arba atvykę viską sutvarkome vietoje.

Dirbame kasdien iki 7 val. vak. šeštad. nuo 9 iki 4.

Ved. PRANAS NEDZINSKAS

**OVERSEAS CARGO
COMPANY**
 514 WEST 39th STREET
 Tel.: OAKLAND 4-9079

Jei ne PETRAS ŠIRVOKAS, rašytojas Juozas Švaistas būtų negavęs tūkstantinės. PETRAS ŠIRVOKAS atidarė rašytojui duris į garbę ir prie pinigų. Tai logiškas dalykas.

Visiems vertėtų susipažinti su PETRU ŠIRVOKU, galinčiu daugeliui atidaryti duris į laimingą ir pasitenkinimo pilną savaitgalį. PETRĄ ŠIRVOKĄ gausite, jei kreipsitės į NAUJIENAS arba kitus knygų platintojus. Paskutiniu metu Petru ŠIRVOKU susidomėjimas padidėjo. Įsigykite šią knygą, kol jos laida nepasibaigusi. Knyga turi 230 puslapių, o kaina tik \$2.00.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,

KURIE GARSINASI

"NAUJIEŅOSE"

ATOMAS

Atomai vis labiau įsiskverbia į žmonių kasdieninį gyvenimą. Daugelyje kraštų galingoji atomo energija jau yra siunčiama kaip elektros srovė į dirbtuves ir žmonių gyvenamuosius namus. Radioaktyvios medžiagos daro perversmą medicinoje ir žemės ūkyje. Bet tos pačios medžiagos iš kitos pusės gresia žmonių sveikatai. Tad klausiami: Kas yra atomas?

Smegenų operacija spindulių peiliu

Penkiolika metų žemės gilumoje yra įrengta didelė salė. Joje ant savotiško stalo guli paguldytas apie 55 metų amžiaus žmogus. Žmogaus galva įsprauta į keistą metalinį laikytuvą, lyg siuvama knyga įdėta į introliatoriaus varžtus. Žmogus, kurio tik akys gali laisvai judėti, žiūri į priešais jį esančio teleskopinio žiūrono apskritą stiklą.

Žmogus šiame rūsyje prie pilnos sąmonės yra operuojamas chirurgo iš tolo valdomu spindulių peiliu. Už dviejų dešimtų metų, už dviejų metų storumo betono sienos užgia didžiausioji Europoje atomų mašina. Tai yra Švedijos mieste Upsaloje. Atomų radiacijos spinduliavimu ("peiliu") čia daroma sunki galvos vėžio operacija, kur joks chirurgo peilis neprieina.

Operacijų centriniame kambaryje chirurgo išties dvi valandas stebėdami operuojamąjį ligonį filmo drobėje, tolimos distancijos prietaisais diriguoja milžiniškos atomų mašinos spindulių "kulkosvaidį", kuriame yra sukoncentruota tiek energijos, kad užtektų vidutinį miestą aprūpinti šviesa ir šiluma. Kitais žodžiais, atominių spindulių peiliu žmogaus smegenyse išpiauna vėžio votį.

— "Nejauchiu nieko", atsako žmogus ant stalo per mikrofoną, atsiliepdamas į savo chirurgo paklausimą iš centrinės. Nieko nesimato, tik spraksį atomų dalelytės per to žmogaus galvos kaušą į smegenis, degindamos giliai smegenyse piktybinį augimą, kurio jokiomis priemonėmis neįmanoma priėti. Be jokios žaizdos, be vieno kraujo lašo, be mažiausio skausmo spindulių peilis pašalina vieną baisiausių ligų.

Valandai po operacijos praėjus žmogus apleidžia kliniką. Jis jaučiasi visiškai sveikas. Net mėnesiams po operacijos praėjus, jis neturi kuo skųstis. Nepakeliami skausmai ir depresijos, kurie anksčiau jį kankino, dingo visiškai. Ši pasisekusi vėžio operacija su spindulių "peiliu" pagalba, yra ne tik didelis daug žadąs žingsnis kovoje prieš tą didžiąją žmonijos rykštę, bet, kaip švedų ekspertai tvirtina, yra naujas rodiklis į naują gaidynę, kurioje modernusis atominis mokslas atskleidžia daugybes naujų galimybių, medicinoje, technikoje ir bendrai mokslė.

Lordo smalsumas atvedė prie atomų paslaptį

Dešimčiai tūkstančių tyrinėtojų šiandien darbuojasi įvairiose pasaulio šalyse, ieškodami ir rasdami vis naujus būdus ir sritis, kur atomų energija gali būti panaudojama taikos ir ge-

rovės tikslams. Reikia atsiminti, kad dar vos pusė šimto metų tėra, kai bendrai pradėta atomais susidomėti. Prieš 50 metų niekas nė nesvajoto, kad ta mikroskopinė dulkelytė duos vardą visai gaidynei, kuri šiandien vadinama Atomo Gaidyne.

Pirmieji bandymai buvo visiškai naivūs ir "nekalti". Prieš dar nepilnus 50 metų britų universiteto mieste Cambridge viename apytamsiame namelyje vieną vakarą sėdėjo vienas ūsuotas, su aukštu kietu kalnieri profesoriu, vėliau pagarsėjęs kaip lordas Rutherfordas. Pasilenkęs prie savo darbo radijais aparato jis stebėjo, kaip iš deimanto kristelio žaibavo mažyčiai žaibeliai, kuriuos profesorius atidžiai skaičiavo. Tik savą smalsumo dėka, tas Naujosios Zelandijos anglas pataikė surasti radioaktyvumo paslapties pėdsakus.

Rutherfordas buvo suintriguotas ištirti tą keistą reiškinių, kad kai kurie elementai, ypatinai radijas, pastoviai iš savęs spinduliuoja energiją. Tokiu būdu jis, pats to nežinodamas ir nenujaušdamas, palietė ir išsprendė giliausią atomo paslaptį, tai yra paties atomo struktūrą.

Lordui Rutherfordui pradėjus savo tyrinėjimus, fizikai pradžioje priešinosi, bet vėliau priėjo bendros nuomonės, kad visos pasaulio medžiagos, kaip geležis, ar grietinė, ar vanduo, oras, žvaigždės ar kepti kiaušiniai, — visi susideda iš smulkiausių dalelių, atomų, apie kuriuos dar penktame amžiuje prieš Kristų kalbėjo graikų filosofas Demokritas.

Pagal tas dalelytes mokslininkai atskyrė devynias dešimtis kitokių, skirtingų medžiagos rūšių, kurias jie pavadino pagal cheminius elementus. Pagal tą mokslą, vario gabalėlis buvo sudarytas iš varinių atomų, žmogus buvo sudarytas iš pagrindinių anglinio (karbono), vandenilio (hidrogeno), deguonio (oksigeno) ir azoto (nitrogeno).

Net kiečiausia medžiaga susideda iš tuštumos

Fizikai apskaičiavo, kad atomas yra nesivaizduojami mažas daiktas, būtent dešimtis milijonų atomų, sudėtų į vieną eilę, užimtų ilgumą tik per vieną taškelį, koks yra šio sakinio gale. Tad neįsivaizduojamai didelis turi būti skaičius atomų, iš kurių visa medžiaga sudaryta...

Kietuose daiktuose atomai, pasak atominę teoriją, guli kietai suglausti, panašiai kaip kiaušiniai dėžėje. Skystose medžiagose atomai jau turi kiek laisvės ir juda kruta panašiai kaip skruzdėlės dėžėje. Dujose (gazuose) atomai skraido palaidai

ir neklindomai, kaip uodai spiečiuje.

Šitaip atomų savybes išsiaiškinę, fizikai jau galėjo išsiaiškinti ir daugelį kietųjų, skystųjų ir dujinių medžiagų savybių. Bet apie patį atomą ir jo struktūrą nedaug mokslininkų sau galvas laužė. Jie įsivaizdavo, kad atomas yra kietas rutuliukas, kažkas panašaus į biliardo kamuoliuką.

Lordas Rutherfordas pirmasis parodė, kad ta teorija yra klaidinga. Kai jis radioaktyvaus preparato elektrą pakrautas spinduliavimo dalelytes nukreipė prieš plono metalinio bloko atomus, jis pastebėjo keistą reiškinį: šimtai tūkstančių, gal milijonai spinduliavimo dalelių perskrisdavo per atomą visiškai neklindomai, kai staiga vienas jų atsidaužęs atšokdavo.

Lordas Rutherford pagaliau rado ir to keisto reiškinio išaiškinimą, būtent: atomas susideda beveik grynai iš tuščios erdvės. Tiksliai pačiame atomo centre yra kietas branduolėlis, bet jis yra toks mažutis, palyginant su pačiu atomu, jog apšaudant spindulių šoviniiais labai retai jį galima pataikyti.

Rutherfordas įsivaizdavo atomą kaip mažutę planetarinę sistemą. Aplinkui mažytę, pozityviai pakrautą branduolinę saulutę, kuri tačiau sudaro kone visą atomo masę, sukasi negatyviai pakrautos planetėlės — elektronai. Atrodė pamišėliška vaizduotė, teigti, jog kiekvienas kūnas, net tokie kaip granito blokai arba geležies luitas, susidaro kone iš grynos tuštumos. Einant Rutherfordo teorija, tokį kolosalinį pastatą, kaip Gizeh piramidę Egipte būtų galima suspausti iki degtukų dėžutės dydžio...

Didžiausias atradimas žmonijos istorijoje

Iki tol jau pasauliniai pagarsėjęs mokslininkas Rutherford 1911 m. gegužės mėnesį paskelbė viešai savo revoliucinius atradimus. Vis tik Rutherfordui tebegyvenant ne tik niekas kitas, bet ir jis pats nežinojo ir supratimo neturėjo, kad tas jo atomo modelis yra žymiausias atradimas visoje žmonijos istorijoje.

Tuomet dar jaunas, 28 metų danų fizikas ir sportininkas pas Rutherfordą dirbęs Niels Bohr, savo mokytojo teoriją apie atomą priėmė su visu rimtumu. Jis pritaikė vokiečių fizikų Makso Planko ir Alberto Einsteino teorijas Rutherfordo atomo elektroniniam kevalui. Dabar jis lengvai galėjo išsiaiškinti daugelį atominių-fizinių stebėjimų ir atspėti kitas kryptis ateityje. Fizikos ekspertai visame pasaulyje pagaliau pripažino, kad lordas Rutherfordas su savo atomo modeliu bus išsprendęs svarbiausią atomų paslaptį.

1918 metais garsusis fizikas sykj pasivėlino atvykti laiku į svarbų Anglijos karo ministerijos posėdį. Kai ministeris jam norėjo padaryti pastabą, mokslininkas užsigavęs atkirto: "Nusiramink tamsta, aš ateinu palikęs labai svarbų eksperimentą savo laboratorijoje. Atrodo, kad

bus galima atomų branduolius pakeisti dirbtiniu būdu. Jei tai pasitvirtins, tai bus daug svarbiau, negu visas tas prakeiktas įsų karas".

Po kelių mėnesių Rutherfordas pagaliau paskelbė savo eksperimentų duomenis. Jis heliomo atomų branduoliais apšaudęs azoto atomų branduolius. Gavosi deguonio (oksigeno) atomo branduolis. Tuo būdu pavyko pirmą kartą išgauti dirbtinį atomų pakitimą. Pagaliau išsipiildė alchemikų sapnas ir svajonė paleisti elementus. Tačiau toks pakeitimo būdas yra labai nepraktiškas, kadangi atomo branduolis yra savo elektrinės atsparumo jėgos tiek apsaugotas, kad pašaliniai atomų branduoliai negali patys įsikverbti. Ir tik po ilgų ir kantrių bandymų vienas Rutherfordo studentas James Chadwick rado lengvesnį kelią atomų branduoliams pakeisti. 1932 metais jis atrado neutroną, neutralią atomų statybos plytą, kuri neklindomai gali prasiveržti per branduolio elektrinę apsaugą. Neutronui įsiveržus, atomo branduolis dažniausiai pradeda dirbtinai radioaktyvus ir išsivirsta į naujo elemento atominį branduolį. Tuo būdu gamtini buvo atrastas "išminties almuo".

Mažiausias kiekis, sunkiausias svoris, didžiausia jėga

Vokiečių atomo tyrinėtojai Werner Heisenberg ir jo pamašis pasekėjas Carl von Weizsäcker paruošė pirmą patikimą atomo branduolio modelį. Pagal jį, atomo branduolys yra rečiausio pasaulyje skystis. Vienas siuvasis "žiedas" (antpirštis) to atomo svėrtų daugiau kaip visas milijonas lokomotyvų (garvežių)! Atomo branduolys susideda iš dviejų skirtingų sudėtinių medžiagų, pozityviai elektrą pakrautu protonu ir nepakrautu neutronu. Šios dalelytės taurda viena kitą su tokia jėga, kuri siekia vos keletos bilijoninių centimetro dalelių atstumo, bet yra stipresnė už visą jėgą visoje gamtoje.

1928 metų rudenį kitas vokiečių atomo tyrinėtojas Otto Hahn jau apšaudė neutronais uraną (uranium). Jis ir jo padėjęjas Fritz Strassmann pastebėjo nepaprastą reakciją. Keji urano branduoliai neutronų pataikyti susprogo. Tuo sprogitu išsiskaido neapsakoma jėga ir, be to dar, du ar trys neutronai iš sprogtusio branduolio išskrenda laukan.

Atomų tyrinėtojai susijaudinę diskutuoja kaip būtų galima tokią milžinišką atomų branduolių jėgą atpalaiduoti. Jie nori rasti būdą, ar negalima su tais neutronais, kurie atsiranda urano branduoliui susprogtant, ir tolimesnius branduolius sprogdinti, taip sakant išsiskaidinti grandinę reakciją (chain-reaction)?

Fantastiška vaizduotė, tačiau įmanoma, tik labai nelengva pasiekti.

(Tęsinys 8-oje pusl.)

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavoliene
Medžiagą siūsti: 1938 S. 48th Ct., Cicero, Ill.

2 METAI

NR. 32 (61)

RAMOJUS VAITYS

Vienos dienos įspūdžiai iš Vasario 16-sios gimnazijos

Jeigu kas, spaudoje pasiskaitęs, kad Vasario 16-tosios gimnazija Vokietijoje yra patalpinta pilyje, išvaizduos ten esančius mokytojus ir mokinius besivartančius viduramžiškoj prabangoj ir nuo pilies kuorų žavinga panorama besidžiaugiančius, tas labai suklys. Šita pilis nestovi ant aukšto kalno ir jos nesupa jokios tvirtos mūro sienos, nes pagaliau ji ne gynybos tikslams buvo ir statyta — praeitame šimtmečio kažkos grafas ją patupdė Reino slėnio pelkynuose ir naudojos ja tik tuomet, kada atvykdavo ančių pamedžioti. Tik vėliau visos aplinkinės pelkės buvo nusašintos, ir greta pilaitės išdygo Huettenfeldo kaimas (kurio adresu gimnazija naudojasi). Pati pilaitė — paprastas, be jokių pretenzijų, dviaugštis tinkuotas rūmas su veranda išilgai dviejų sienų ir iš vidurio pastato kyšančiu bokšteliu — pastatyta viename kampe aplesito, keturių hektarų ploto angliško parko, apsupto paprasta vieline tvora. Be pilies ant tų keturių hektarų dar stovi arklidė ir du mediniai, mums visiems iš Vokietijos laikų gerai pažįstami barakai ir po vieną aikštę tinkliniui ir krepšiniui — visa tai ir sudaro Vasario 16-tosios gimnazijos rajoną.

Prieš lietuviams čia atsikeliant, pilaitėj gyveno pabėgėliai — lenkai ir kitoks rytietiškas gaivalas, pastatą iš vidaus spėjęs gerokai apniokoti, taip kad mūsiškiams reikėjo ne mažai pinigų sukišti, kad namą vėl gyvenamą padarius. Dabar pilaitė iš lauko baltai nukalkinta ir iš vidaus nors ir gana švariai, bet labai skurdžiai išrodo. Jos viduje yra berniukų ir mergaičių bendrabučiai, dušai, mokytojų kambarys, ūkvedžio raštinė ir trys "butai" (po vieną kambarį), užimti ūkvedžio ir mergaičių auklėtojų. Šiaip visi kiti mokytojai dėl vietos stokos gyvena už gimnazijos ribų, nusiųsdę kambarius Huettenfelde. Mūrinė arklidė didesne dalimi stovi tuščia, ir tik viename jos gale apgyvendintos trys kiaušės (bendras gimnazijos turtas), ir greta jų butą įsiruošusi turi šeima, kuri gimnazijai atlieka daugelį funkcijų: žmona dirba už virėją bendrojoje virtuvėje, o vyras yra išsuk sargas, kiaušiu liuobėjas,

stalius ir šoferis. Jo žinioje esąs automobilis (Volkswagen Microbus) yra bendras gimnazijos turtas, vartojamas daugiausia suvežiojimui produktų bendrajai virtuvei. O barakuose yra gimnazijos klasės, virtuvė ir valgykla.

Visi mokiniai, kurie lanko šią gimnaziją, gyvena pilies bendrabutyje, nes visų tėvai gyvena kur nors kitur, didesniuose miestuose. Jų gyvenimas yra reguliuojamas skambučiu, skelbiančiu kėlimosi, gulimo, valgymo, laisvalaikio ir pamokų ruošimo laiką — žodžiu, tvarka beveik kareiviška. Laisvalaikiu mokiniai kartais prigrėbiami viešiesiems darbams — prie parko valymo, arba prie virtuvės, nes tai, ko sargas — šoferis nespėja vienas padaryti, gauna atlikti mokiniai.

Mokiniai, mokytojai ir visas pagalbinis personalas kas dieną visus tris sykius valgo bendrojoje valgykloje ir iš bendro katilo. Teko su jais valgyti tik vakariene, ir ji buvo tikrai menka. Kokte pusryčiai ir pietūs — to nežinau, bet spėju, kad nelabai karingi, nes visų veidai pusėtinai ištyse: tokių lašinių figūrų ir išpurpusių veidų, kaip Amerikos jaunuolių tarpe, tenai nemačiau. Ir iš kurgi jie ten varšai gerai valgys, iš išmaldos gyvendami. Reikia atsiminti, kad gimnazija jokių kitų pajamų neturi, kaip pašalpą iš Amerikos lietuvių, ir iš tos pašalpos turi išieiti algos mokytojams, bendros virtuvės išlaidų apmokėjimas (mokiniai maistą ir pastogę gauna velni, tik už mokslą privalo truputį mokėti), mėnesinė hipoteka už pilį, draudimai ir visokių taisyms ir priežiūros išlaidų padengimas. (Beje, poros metų būvyje pilis su visais 4 ha bus iš vokiečių galutinai išpirkta ir taps visiškai Vokietijos Lietuvių Bendruomenės nuosavybe).

Nors vokiečių vyriausybė nė cento mūsų mokytojams nemoka, tačiau gimnazija yra Vokietijos Švietimo Ministerijos pripažinta lygiateise su vokiečių gimnazijom, ir jos išduoti brandos atestatai yra lygiaverčiai vokiškiems, taip kad baigęs mokinius turi tas pačias galimybes stoti į vokišką universitetą, kaip ir vokiečiai.

Idomu, kad nevysi mokytojai yra lietuviai — paskutiniaisiais metais vokiečių, anglų, lotynų kalbas ir biologiją su zoologija dėsto vokiečiai (ku-

rie algas gauna iš ten pat, kur ir lietuviai mokytojai, o ne iš Vokietijos valdžios), na ir, žinoma, vokiškai. Mat, šių sričių specialistų lietuvių mokytojų tarpe nebera (išemigravo), tad ir teko spragas užkaišyti vokiečiais.

Lietuvybės išlaikymo funkciją Vasario 16 gimnazija atlieka tikrai pavyzdinčiai — ne tik išsaugo lietuviukus nuo suvokietėjimo, bet dar ir atliekva tokius vaikus, kurie kilę iš mišrių šeimų ir kurie prieš įstojant (teisingiau pasakius, prieš juos prievarta tėvų atvartant) į Vasario 16 gimnaziją vos kelis žodžius lietuviškai tesuprato. Pasak gimnazijos direktoriaus, nors tokie pusiau vokiečiai — pusiau lietuviai save laiko vokiečiais (o geriausiai atveju nežino, kuo jaučiasi esą), po poros metų kad ir labai niurzgėdami, bet lietuviškai išmoksta ir pajėgia sekėti einamus dalykus ir atsakinti pamokas.

Tarp 113 mokinių yra šeši, kurie visai neseniai vieni patys, be tėvų, yra legaliai repatrijavę į "tėvynę" Vokietiją, po to kai jiems pasisekė įrodyti bolševikinei valdžiai, kad jie esą vokiečių kilmės. Visi šie "Volksdeutsche" iš Lietuvos beveik nieko vokiškai nesupranta ir iš tikrųjų jaučiasi lietuviais. Kas dar būdinga, kad visi šeši stebėtinai silpnai kalba rusiškai, nors rusų kalbą turėję nuo pat pirmos gimnazijos klasės. Pasak gimnazijos direktoriaus, atrodo, kad Lietuvoje yra nerašytas susitarimas tarp mokinių ir mokytojų — kiek įmanoma, boikotuoti rusų kalbos mokymąsi.

Nors mokiniai gali visai nevaržomai iš gimnazijos rajono išieiti ir bendrauti su vokiečiais, tačiau jie mieliau laiką praleidžia savųjų tarpe, pilies parke. Kontaktą su vokiška aplinka jie pusėtinai palaiko, visi vokiškai kalba, bet tarp savęs net ir jaunuosius gimnazistų girdėjau kalbant tik lietuviškai. Mokytojai sakosi, kad šiuo atžvilgiu jie negalį nusišukti — retai tetenką padaryti vaikams pastabas, kad tarp savęs vokiškai nekalbėtų. Koks skirtumas tarp anų ir lietuviukų Amerikoje!

Kadangi mažai teteke asmeniškai su mokiniais pakalbėti, tai galima sakyti, kad nespėjau susidaryti nuomonės apie gimnazistų charakterį ir juos visais atžvilgiais palyginti su Amerikos lietuvių bendraamžiais. Gavau tik labai paviršutinišką įspūdį — Vokietijos lietuvių jaunimas ne tiek atviras ir šnekus, daug rezervuotesnis ir gal ne toks linksmas, kaip Amerikoje. Mano užklausti, ką jie maną veikti po gimnazijos baigimo, jie tik pečiais patraukė, o dažnas pasako visai nenoris apie tai nė galvoti.

Pažvelgus į Vasario 16 gimnaziją iš fizinės pusės, jaučiasi didelis skurdas. Ir mokiniai, ir mokytojai dėvi labai sunėšiotus, dažnai apdriskusius ir šalopytus drabužius, avi dažniausia sandalais. Per visą gim-

naziją tėra tik vienas foto aparatas ir šeši dviračiai, o tokio liuksuso kaip televizijos aparatas arba motociklas dar niekas iki šiol neįstengė įsigyti. Barakai, kuriuose įsikūrusios klasės, iš senumo sukrypę, nusilupusiais sienų dažais ir apipuvusiom lentinėm grindim; lentos, suolai ir stalai — laužo vertos senienos, išgverę ir vos savo paskirtį beatlieka. Raštinių ir bendrabučių baldai — dviaukštės geležinės lovos ir įvairiausių formų bei kalibrų stalai, kėdės ir spintos, iš lentų, kartono ir faneros pagamintos — taip pat teikia labai liūdną vaizdą. Lovų patalynės — pasigailėjimo verti skarmalynai, o mokinių portfeliai ir lagaminai tokiaime stovyje, kad net graudu žiūrėti. Vienu žodžiu, dar ir dabar mūsų žmonių Vokietijoje ekonominė būklė yra tokia, kokia buvo mūsų visų po karo stovykliniame gyvenime — jei ne dar glogesnė.

IŠ VISŲ KRAŠTŲ

Birutė Pukelevičūtė — "Mėtūgių" ir "Aštuonių lapų" autorė, "Baltaragio malūno" ir "Milžino paunksnės" režisorė — atvyks iš Montrealio dalyvauti Lietuviškojo Teatro Vakare, skirtame atžymėti lietuvių teatro šešiasdešimties metų sukakčiai. Šis vakaras įvyks visuotinio santariečių suvažiamu Tabor Farmoje, rugsėjo 11-13 dd. programoje.

Kun. Dr. Jonas Kubilius kalbėjo apie laisvę ir religiją pereitą trečiadienį abiem susijungusiom Chicago santariečių vasarinėm sekcijom. Kalbėtojas pabrėžė, kad absoliučios laisvės niekas negalįs repektuoti, bet kad reikią pagerbti reliatyvią laisvę, kurią leidžia daiktų esmė, ir likti atviru žmogui. Argi žmogus galįs pasidaryti savo paties tikėjimo vergas? (Diskusijose buvo iškelta, kad laisvai galima pasirinkti ir prievartą, pavyzdžiui, komunizmą beveik visur — išskyrus Amerikos lietuvius — yra proporcingai pasirinkę daugiau intelektualų, negu mažamokslų darbininkų ir kaimiečių).

Baigus diskutuoti religiją, kunigas Kubilius buvo paprašytas pareikšti savo nuomonę apie Studentų Santarą, kurią jis charakterizavo, kaip organizaciją, kuri ieško savo veido ir norėtų būti ryšys tarp kitų organizacijų. "Statot ne ant sistemos, bet ant žmogiškos bazės, ant žmogiško susitikimo... Į jūsų grupę dar galėtų įtilpti kiekvienas". Be fanatizmo kartais organizacijoms pritrūksta akstino veiklai. Bet Santaroje jo esą ir be fanatizmo: santariečiai esą "ne fanatikai, gera jaunuomenė, kuri nori atrasti tiesą". Diskusijose dėl šių minčių svečias Edvardas Kaminskas pareiškė, kad geriausia ir būtų, jei santariečiai nebandytų išsidirbti specialesnio ideologinio veido, o remtųsi "žmogišku susitiki-

(Tęsinys 7-me psl.)

Mūsų žingsniai

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

mu", likdami atviri kiekvienam nuoširdžiam tiesos ieškotojui. (Bet individualizmo ideologija — nors jina ir *ideologija* — kaip tik to ir siekia: remtis žmogiskumu ir visada likti atvirais jo galimybės!).

Filisterių konferencija — šviesos ir Santaros drauge — įvyksta Lengvinų viloje, Union Pier, Mich., rugpiūčio 15-16 dd. Pagrindiniai pasėdžiai vyks šeštadienį nuo 3 val popiet. Pranešimus duos dr. J. Valaitis, L. Kachonauskas, V. Kavolis, H. Žibas. Vilą surasti nesunku: važiuojant 12 keliu iš pietų, privažiavus Union Pier miestelio vienintele raudonas šviesas, pavažiuoti dar bloką ir pasukti į kairę. Vasarvietės telefonas: Lakeside 9611, Union Pier, Mich.

Kęstučio Pauliko, Santaros Urbanos skyriaus pirmininko, laiškas Chruščiovo atsilankymo proga išspausdintas *Chicago Sun-Times* rugpiūčio 9 d. laidoje. Ne tik išspausdintas, bet laikraštis net savo vedamajame rado reikalo su juo papolemizuoti. Laikraštis, pasirod, Chruščiovui mandagesnis, kaip kol, Paulikas...

Nuolaidos, vasaros gale laukiančios studentų santariečių: (1) Santaros - šviesos federacijos rytų apygardos stovykloje, įvykstančioje rugpiūčio 29-30 dd. Port Jervis, N. Y., YMCA stovyklavietėje, nuolaidas gaus tie, kurie važiuoja į visuotinį suvažiavimą Tabor Farmoje. (2) Tabor Farmoje (kursai rugsėjo 8-10 dd., suvažiavimas — 11-13 dd.) nuolaidas nuo įprastinės 16 dol. iki 5 dol. dienos kainos gaus visi studentai santariečiai. (3) Iš tolimesnių vietovių atvažiuoją visoms trims kursų dienoms studentai santariečiai mokės kursų metu tik pusę šios kainos.

Harvardo universiteto prezidentas ir kolegija padėjo už "Lietuviškojo liberalizmo" knygą. Jos — už tris dolerius įsigyjamos paštu — dar yra kiek likę "Mūsų žingsnių" redakcijoj.

Chicagos jaunesniųjų santariečių sekcija pereiną penktadienį lankėsi džazo festivaly.

Vėliausios klaidos, tilpusios pereiną savaitės "Mūsų žingsniuose", yra šios: straipsnyje apie santariečių šūkį trečioji pastraipa turėjo prasidėti — "Santariečiai ligi šiol turėjo du lyg ir šūkius. Pirmasis: Į laisvę veda mūsų kelias! Šio šūkio nepakankamumas buvo jau seniau daugeliui aiškus"... Šeštos pastraipos gale: "Ir tai verčia spėti, kad ne organizacija yra savo tikslais nesiskirianti nuo kitų, bet tų tikslų formuladijos neatitinka orgjos esmės ir todėl yra nepakankamos". (Buvo praleista, kas pabraukta).

Buvusio Lietuvos Policijos Vado

Petro Mačinsko Atsiminimai

(Tęsinys)

— O kas tau darbo, iš kur mes keliaujame? Neuzkabinėk. Kur važiavai, tai ir važiuok.

Supratau, kad užkliuvau ant plečkaitininkų. Mano pistoletas buvo kaburoje. Jie tikriausiai turėjo ginklus kišenėse. Jeigu aš būčiau bandęs operuoti savo ginklu, tai jie būtų mane nušovę. Supratęs savo keblią padėtį, pasakiau:

— Atsiprašau, vyrai, kad užkalbinau; mat, jau mano tokia pareiga.

— Važiuok, važiuok, kol dar nevēlu, nes kitaip gali nebepasiekti namų.

Užsisėdau dviratį ir spaudžiau į I-mą sargybą. Iš ten Zurlis su penkiais policininkais dviračiais nulėkė į tą vietą, bet jų ten neberado.

Mano ir rajonų policininkų tarnyba pasidarė labai pavojinga. Tokia padėtis tęsėsi iki 1929 metų pavasario. Mano buvo įsakyta visiems sargybų viršininkams, kad kas dieną, iš rytų iki 9 valandos, mane telefonu painformuotų, kaip praėjo naktis ir ar yra ant administracijos linijos kokių pėdsakų.

Vieną dieną nesulaukęs iki 9 valandos nė iš vienos sargybos telefoninio pranešimo, pradėjau pats sukli rankeną savo lauko aparato, bet nė viena sargyba neatsiliepė. Susirūpinau. Supratau, kad nutrūkęs lauko telefono kabelis. Paliopiau Valentukevičiui užsikabinti ant pečių atsarginį lauko telefoną, pasiimti kabelio ir izoliacijos, sėsti ant dviračio ir važiuoti pagal ištiestą kabelį. Kur tik ras kabelį nutrūkusį, tuojau surišti, prijungti atsarginį telefono aparatą ir man paskambinti. Po pusės valandos Valentukevičius man paskambino, pranešdamas, kad netoli Norulių kaimo keliose vietose rado peiliu ir žiškėmis nukirptą kabelį, bet jau dabar galima kalbėti su II ir III-čia sargybomis. Tuojau susijungiau su II-os sargybos viršininku ir sužinojau, kad jo sargybos antro barelio sargybinis apie 5 val. rytą pastebėjo ant administracijos linijos 3-jų asmenų pėdsakus, tik ką atėjusių iš Okupuotos Lietuvos mūsų pusėn. Jis pasiuntė į tą vietą du policininkus, kad tais pėdsakais sektų, kur tie asmenys nuėjo. Prie jų dar prisijungė iš III sargybos vienas policininkas. Valentukevičius irgi tuos pėdsakus matė ir iš jų krypties suprato, kad tie vyrai, aplenkdami Uciekos kaimą ir dvarą, eina link Nemuno. Tai galėjo būti balandžio mėnesio pradžioje. Sniegas jau tirpo, bet miške dar buvo jo pakankamai, kad žmogaus palikti pėdsakai aiškiai buvo matyti. Sužinojęs kryptį, kur tie asmenys eina, aš pasikviečiau Zurlį. Pasikinkėme į roges mano arklį

ir, važiuodami Nemuno pakrančiu, bandėmė pasitikti juos iš priešakio. Pravažiavę Uciekos dvarą, mes suradome jų paliktus pėdsakus, o taipgi ir pėdsakus mano 3-jų policininkų. Visi pėdsakai vedė prie Nemuno ir per jo ledą link Ulšicų kaimo, kuris buvo ties ta vieta antroje Nemuno pusėje. Tuo metu išgirdome Ulšicų kaime šūvius.

Aiškiai skyrėsi kariškų šautuvų ir pistoletų šūviai. Supratau, kad kaujasi mano policininkai su tais vyrais. Kol mes prisirišom arklį prie medžio ir tekini per Nemuną ledu bėgome Ulšicų kaiman, šūviai nutilo. Mus pasitiko atbėgantis pauglis berniokas ir pranešė, kad jį pasiuntė pasienio policininkai man pranešti, jog jie nušovė du vyrus ir kad aš tuojaus ten atvykčiau. Įbėgę kaiman, kalvėje sužinojome, kad prieš valandą iš anos Nemuno pusės į kalvę buvo užėję trys vyrai. Du nepažįstami, o trečias Ulšicų kaimo ūkininkaitis, prieš 3 mėnesius pabėgęs Okupuoton Lietuvos. Jo žmona su 2 vaikais buvo jo namuose. Jie klausė, ar nėra kaime pasienio policininkų ir sužinoję, kad nėra, nuėjo to keliu per kaimą. Po pusės valandos kalvėn užėjo 3 pasienio policininkai ir teiravosi, ar neatėjo kaiman 3 vyrai. Sužinoję, kad atėjo ir galėjo užėiti trobon to ūkininko, visi trys nuskubėjo. Mudu su Zurliu ir nubėgome to kaimo gatve. Prie vieno namo pamatėme prie storo medžio prisiglaudusį mūsų policininką Janavičių. Jis papasakojo, kad atsekę pėdsakais tuos tris vyrus, kurie šandien rytą slaptai peržengė administracijos liniją ir atėję į šitą kaimą galėjo užėiti į šitą

namą. Visi trys policininkai nutarėme tą namą patikrinti. Janavičius užsislėpė už to medžio, prie pat galinio lango, kitas policininkas atsistojo kieme už svirno kampo, o trečias iš kiemo pro duris užėjo virtuvėn, kur ant grindų sėdėjo du vaikučiai ir moteriškė, kuri skuto bulves. Policininkas paklausė:

— Ar neatėjo čia trys vyrai?

Moteriškė persigando, apsidairė ir, pažiūrėjusi į duonkepę pečių, atsakė:

— Ne, aš nieko nežinau.

Tuo metu policininkas išgirdo, kad ant to pečiaus sužvangėjo ginklų uždarcmos spygnos. Supratau, kad tie vyrai, sulipę ant pečiaus, šildosi. Jis jiems suriko:

— Vyrai, išmeskite ginklus per langą ir patys iškėlę rankas išėikite kieman!

Tuojau nuo pečiaus, pro užpečkį į tą policininką iš pistoletų pasipylė šūviai. Policininkas spėjo pro duris iššokti kieman ir atsigulė už kieme buvusio didoko akmens. Po minutės atsidarė tos trobos langai, per kuriuos į policininkus iš automatiškų pistoletų pasipylė šūviai. Tada ir visi trys policininkai iš kariškų šautuvų paleido į tuos langus ir į pačią trobą šūvius. Susišaudymas vyko apie 10 minučių. Galop per langus kiemo pusėje pasipylė serijos šūvių į ten buvusius du policininkus. Tuo metu Janavičius pamatė, kad per langą gatvės pusėje iššoko vienas vyras ir šaudydamas į Janavičių pasileido gatve bėgti. Janavičius, gerai nusitaikęs, šovė į bėgantį, ir tas sugriuvo. Po minutės per tą patį langą iššoko kitas, ir taipogi šaudydamas į jį bėgo gatve ta pačia kryptimi. Janavičius į jį irgi paleido keltą šūvių, ir tik penktuoju pataikė jam į koją. Pašautasis tuoj atsistojo viduryje gatvės ir dar atsisaudė. Kitas policininkas (Tąsa 8-tam psl.)

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Taisome keliamas duris	Atliekam cemento darbus
Dedam pamatus	Tuckpointing
Pakeliam namą	Plasteriavimas
Atnaujinam priešakį	Nutašom akmenis
Itaisom kambarius pastogėje	Dengiam stogą, sienas
Kambarius rūsyje	Įvedam šilumą, vandenį,
Pristatom kambarius	Elektrus laidus.
Vonias ir virtuves	

25 metų patyrimas. Žemos kainos. Darbas geriausiai atliekamas. FHA finansavimas. Nereikalingi įmokėjimai. Turim apsaugą, apdraudą.

PRANAS SALEMONAVIČIUS KONTRAKTORIUS

504 WEST 33rd STREET (netoli Normal Ave.)
Susitarimui tel.: Victory 2-3486

Buvusio Lietuvos...

(Tęsinys iš 7-to pusl.)

ninkas, tai pamatęs, pasidėjo šautuvą ant tvoros ir pirmu šūviu tam sėdinčiam pataikė į galvą. Gi trečiasis, staiga atsidaręs kieman virtuvės duris, paleido visą apkabą šovinių į ten buvusius policininkus. Pats metėsi daržan, susilenkęs išbėgo į lauką ir artinosi prie lauke augančių krūmų. Abu policininkai paleido į jį po 5 šūvius, bet nepataikė, ir jis spėjo išokti į tuos krūmus. Vienas policininkas nusivijo jį tais krūmais, o kitas priėjo prie Janavičiaus ir abu, nežinodami ką toliau daryti, pasiuntė bernioką, kad apie įvykį praneštų man. Tada visi priėjome prie pirmojo lavono ir jį apžiūrėdami nustatėme, kad jam pataikyta į nugarą ir kulkka išėjusi pro krūtinę. Policininkai tuojau pažino, kad tai yra Petras Nadzeika, gimęs ir užaugęs Okupuotoje Lietuvoje. Kad nereikėtų tarnauti lenkų kariuomenėje, buvo atbėgęs N. Lietuvon, stojo savanoriu Lietuvos kariuomenės, kovėsi su lenkais. Atleistas atsargon puskarininkio laipsnyje, tarnavo Alytaus bare pasienio policininku. Mėgo girtauti, triukšmauti ir buvo mušeika. Dėl to iš tarnybos buvo atleistas ir grįžo Okupuoton Lietuvon. Kai Zurlys man pasakojo apie Nadzeiką, policininkas Janavičius nuėjo prie kito lavono. Kai aš irgi ten nuėjau, pamatė, kad Janavičius klūpo prie to lavono ir verkia.

— Na, — sakau, ko čia dabar ašaroji?

— O jis balsiai verkdamas man sako:

— Ponas Viršininke... juk tai mano jaunų dienų draugas — Jonas Miškinis... Mes Okupuotoje Lietuvoje drauge užaugome viename kaime, mūsų tėvų ūkiai buvo greta. Kartu ganėme gyvulius, drauge ėjome mokyklon... Užaugę pabėgome N. Lietuvon, stojom savanoriais Lietuvos kariuomenės... išėjome atsargon... Aš tapau pasienio policininku, o jis grįžo tėviškėn... Kad aš būčiau žinojęs, ar pažinęs, kad tu — Jonai — drauguži, bėgi nuo manęs... nebūčiau į tave šovęs... Atleisk man....

Nuraminę Janavičių, nuėjome apžiūrėti tą namą, kuriame jie buvo. Manėme, kad besišaudant galėjo būti nukauta toji moteriškė ir jos vaikai. Jie visi buvo gyvi ir nesužeisti. Mat, susišaudymo metu jie sugulė ant grindų prie pečiaus ir kulkos jų nepalietė. Ant pečiaus radome 3 apipilnes dėžes šovinių pistoletams ir keletą egzempliorių laikraščio "Pirmyn". Be to, pas Nedzeiką kišenėse radome sąrašą žinomų visoje Lietuvoje asmenų (pavardžių čia neminėsiu), turbūt, numatytų nužudyti. Aišku, tai buvo viena iš 3-jų asmenų Plečkaičio suorganizuota teroristų grupė. Apie įvykį telefonograma pranešiau aps-

krities Viršininkei ir prokuroriui. Tą trečią, kuris pabėgo, tos pačios dienos naktį iš Merkinės nuvažiavę policininkai ir už minėtų krūmų apylinkės kaimus bekredami, rado pas vieną ūkininką bemiegančią ant pečiaus. Jis nesipriešindamas pasidavė. Tas ir buvo iš Ulėčių kaimo ūkininkaitis. Visi jie buvo apsiginklavę lenkų kariuomenėje naudojamais 9-to kalibro pistoletais — "Parabellium", kurie automatiškai galėjo iššauti 25 šovinius. Rytąus dieną atvyko teismo tardytojas ir apskrities gydytojas, kurie, padarę lavonų skrodimus, leido juos palaidoti. Antrą dieną po įvykio lenkų administracijos linijos apsaugos korpuso kapitonas iškvietė mane prie pereinamo punkto ir prašė nukautus lavonus atiduoti, kad jų giminės galėtų palaidoti. Lietuvos Vyriausybei sutikus, rytojaus dieną nukautus lavonus perdaviau tam pačiam lenkų kapitonui. Tų lavonų ten laukė ir keletas civilių asmenų. Tur būt, jų giminės. Plečkaitis ir Paplauskas jau tą pačią dieną sužinojo apie tų vyrų žuvimą. Jie labai supyko ir, įmiršę ant manęs, kažkodėl viešai skelbė, kad tai mano iniciatyva ir parėdymu tie jų vyrai be pasipriešinimo buvo nukauti. Kuo gi čia buvau kaltas aš?!... Nei aš, nei policininkai sekdami juos pėdsakais nežinojome, kas jie tokie.

(Bus daugiau)

ATOMAS

(Atkelta iš 5-to pusl.)

Fizikai patyrė, kad iš tūkstantčio urano atomų branduolių tik septyni yra suskaldomi. Nes uranas susideda iš dviejopų atomų. Sprogstantieji atomai priklauso retai atomų grupei uranas 235, kadangi jų branduolyje yra 235 branduolinės dalelės, protonai ir neutronai. Likusieji 993, kurie priklauso atomų rūšiai uranas 238 su 238 branduolio dalelytėmis, jie susitiktą neutroną stačiai ryte praryja. Po ilgų ir sunkių tyrimų ir bandymų, matavimų ir skaičiavimų, fizikai prieina išvada, kad grandinė reakcija natūraliame urane, deja, neįmanoma.

Pirmasis praktiškas atomų skaldymo vaisius...

Bet antrojo pasaulinio karo metu tyrinėtojai vis dėlto rado triukšą, kaip gamtą apgauti. Labai varginančiu procesu jie išsortuoja ir atskiria iš natūralaus urano visus tuos retuosius uranas 235 atomus.

Pirmojoje bomboje, kuri buvo numesta į Hirošimą, mažame gabalėlyje iš gryno Urano 235 grandinė reakcija įvyko. Per vieną milijoninę sekundės dalelytę buvo suskaldytas visas kilogramas gryno urano 235. To suskaldymo atpalaiduota energija sunaikino visą miestą ir užmušė visą 100,000 žmonių. Japonija kapituliavo be sąlygų. II Pasaulinis karas pasibaigė.

Paraginkitės "N-rose"

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9. Antrad. nuo 1-5. Trečiad. ir Šeštadienį tikrai susitarus.

PR 6-1795, rez.: Batavia, Ill., 4287M1

DR. JONAS G. BYLA

nervų-smegenų ligos, chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos tik pagal susitarimą.

Ofiso telef.: Virginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. GARUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2423 WEST 63rd STREET
Val: kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštad. nuo 12:30-2:30 val. popiet. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.
Telef. ofiso: WA 5-2017
Res.: PR 8-4255

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų ir 6-8 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. tel.: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso telef.: GA 5-4800
Rezidencijos: GA 3-6630

Dr. Gražina-Irena KAGANIEC

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10002 SO. KEDZIE AVENUE
Kasdien 4-7. Šeštadieniais 2-5. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonai: LAfayette 3-3210
Jel neatsiliepia šaukite KEdzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val: kasdien po pietų nuo 12-2:30 Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketv nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4063 ARCHER AVENUE
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 popiet, 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — Namų BE 3-7786

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 1-7700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

DR. M. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Valandos tik susitarus.
PROspect 6-1930

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896
Rezidencijos: WALbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampus 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šeštadieniais 2-6 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Kampus 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GIBson 8-6195
Valandos kasdien nuo 2:00 v. p. p. iki 4:00 v. p. p. ir nuo 8:00 val. vak. iki 8:00 v. v. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

C. Z. VEZELIS

DANTŲ GYDYTOJAS

4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2246
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampus Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštad. 1-4 val. po pietų. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

Tel. off.: FR 2-4841, 9 A.M.—5 P.M.
Tel. res.: AV 3-2627, 5:30 P.M. iki 9:00

Dr. Justina ŽIRGULIS

Specialybė įvairios nervų ir proto ligos—vaikų ir suaugusių.
PITTSFIELD BUILDING, Kamb. 621
55 E. Washington St., Chicago 29, Ill.
Priėmimas tik pagal susitarimą.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bاندžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadienį uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 3 p. p.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel.: YArds 7-1829

Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė 756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šeštad. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įdeda netikrą — artifičialę aki pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616

help you
HEART FUND
help you HEART

KNYGU LENTYNA

CHICAGO LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

Sudaro: Lietuvių Bibliografinė Tarnyba
(Adresas: Lithuanian Bibliographical Service,
1132 N. Walnut St., Danville, Ill.)

NR. 7

1958 — 1959 m.

XI—XII m.

LIET. IŠEIVIŲ LEIDINIŲ BIBLIOGRAFIJA

Bibliography of Lithuanian Publications published outside
Lithuania 1958

Sudarė: A. Ružanec-Ružancovas (1132 N. Walnut St., Danville, Ill.)
ir B. Kviklys (5747 S. Cambell Ave., Chicago 29, Ill.)

(Tėsinys iš per. Nr.)

Turauskas, Eduardas 1896
10 30 - Y: Tautiniam Lietuvių vietos komitetams Vokietijoje (anglų, amerikiečių ir prancūzų užimtose srityse) Informacija Nr. 2 1945 m. rugpiūčio 15 d. (Šveicarija), sp. mašinėle. 1945. 5, 1 nmm. p. 210x-297 mm. 261

369. 4 Skautybė — Scouts — Scouts

"Ausros" Tunto Garsas Vienkar-
tinis leidinys "Ausros" tunto meti-
nėms paminėti. Redagavo psktn. V.
(ytautos) Doniela (1930 2 12-).
Seedorf, Leidžia "Ausros" tunto
spaudos ir švietimo skyrius, rotat.
1946. XII. 8. 31, 1 nmm. p. 150x210
mm. 262

Baden-Powell, Robert Ste-
phenson Smyth (1859 2 22 - 1941
1 7): Lord Baden-Powell of Gil-
well Skautų vadovui (Aids to Scout-
mastership) Skautų lavinimo teori-
jos vadovėlis. Vertė sktn. Ona
Saulaitienė ir A. Lanidsber-
gis. Redagavo ir Baden-Powellio
biografiją parašė vyr. sktn. Stasys
Jakštis (1906 10 25 -). Kassel-
Mattenberg, išleido LTB leidykla
"Aistia", Printed by Hof- und Wai-
senhaus - Buchdruckerei. MCMXL-
VII (1947). Virš., 70, 4 nmm. p., ilus-
tr. 142 x 208 mm. 263

Pašnekesiai. (Flensburg),
"Šarūno Kelio" Nr. 3 priedas, ro-
tat. 1947. 6 nmm. p. 210x297 mm
Pastaba: 6 p. Iš L. R. Baden - Po-
well "Scouting for Boys" 1945 m.
laidos vertė K. B. 264

Baltijos Banga Kempteno jūrų
skautų "Baltijos" laivo leidinys.
Redagavo s. v. vyr. sklt. Br. Juo-
delis. Kempten, išleido: Kempteno
"Tėviškės" tunto jūrų skautų
"Baltijos" laivas, raš. maš. ir sp.
rotat. 1948 gruodžio mėn. Virš., 40
p., ilustr. 220x310 mm Virš., pieši-
niai ir iliustracijos vyr. sklt. Laim.
Klīmo 265

Barzduotas Tėvelis: Vy-
tietis tremtyje Akademiko skauto
tikslas ir pareigos. Tremtis-Vakarų
Vokietija, Vycio Korp! leidinys, raš.
maš. ir sp. rotat. 1949. Virš., 22 p.
210x292 mm Apr. Br. Kviklys 266

Būdek! Skautų kalendorėlis. Det-
mold, Aitvaras, Druck Borek &
Geiser. (1945). Virš., 72, 8 nmm. p.,
ilustr. 74x102 mm RM 2,40 267

Gilkräft: Mazgai. Iš Gilkraf-
to knygelės "Knoting" vertė sk. vt.
vyr. sklt. A. Tauras. Išleido L.
S. B. Vaivadija. Detmold, Aitvaras,
sp. npž. 1946. Virš., 12 p., ilustr.
103x145 mm RM 1,60 268

Jurgėla, Petras (1901 9 30-)
Petras Jurgėla Akademikų skautų
Vycio korporacijos uždaviniai. At-
spaudas iš "Vycio" biuletenių Nr.
Nr. 10 ir 11. Vakarų Vokietija, "Vy-
čio" Korp! leidinys, raš. maš. ir sp.
rotat. 1949. 16 p. 210x285 mm 269

Lewis, John: John Lewis
Kaip vesti skiltį? II-ji laida. Det-
mold, L. S. B. Vaivadija, sp. npž. 1946.
2 nmm., 34 p. 100x140 mm 270

Laužni liepsnojant. Redagavo
sklt. B. Zalyš. Fuldos Liet. Stov-
vyklos LSS "Pilies" tunto vienkar-
tinis leidinys šv. Jurgio ir Moti-
nos dienoms paminėti. Fulda, iš-
leido: Liet. Stovyklos LSS "Pilies"
tuntas, Leista: UNRRA Team 138,
Parzeller & Co, vorm. Actiendru-
ckerei. 1946. 22, 2 nmm. p., ilustr.
150x205 mm 271

Lithuanian Displaced Scouts :
Wuerburg-Zell, Lithuanian Boy-
Scouts district "Zalgiris", Schwein-

furter Druckerei und Verlagsan-
stalt GmbH. (1948). 4 nmm. p.,
ilustr. 210x300 mm 272

Mazgai. Wiesbaden, Wiesbadeno
lietuvių skautų Dainavos tunto lei-
dinėlis. (1946). Apr: Po Svetimu
Dangumi 46/2,30 273

Mūsų gyvenimo vaizdų albumas.
30-ties metų sukakčiai nuo skauty-
bės įsikūrimo Lietuvoje paminėti.
Album du scoutism lithuanien a la
commemoration de la 30me anni-
versaire. Album of the Lithuanian
girl — and boy — scouts life to re-
member the 30th anniversary of
the Lithuanian scoutism. Detmold,
The Lithuanian Boy-Scouts Ass-
ociation in Germany, sp. npž. 1947.
Virš., 35, 1 nmm. p., ilustr. 210x290
mm Viršelyje: Į taikos rytojų! A
la paix! To peace! Tekstas liet.,
pranc. ir anglų kalbomis 274

Mūsų uniformos. Išleido L. S. S.
Vadija. Detmold, Aitvaras, sp. npž.
1946. Virš., 23, 1 nmm. p., ilustr.
147x208 mm 275

Philips, Roland: Roland Phi-
lips Skiltėlių sistema. Išvertė psktn.
B. (agdonas) Mantvila 1907 9 29-
1934 5 7). Kalbą taisė Vikt. (oras
Kamantauskas (1899 10 16-
1951 11 1). II-tąją laidą išleido L.
S. B. Vaidija. Detmold, Aitvaras, sp.
npž. 1946. Virš., 47, 1 nmm. p. 105x
145 mm RM 2,60. Apr. iš viršelio,
antrašt. p. po to pat teksto dar —
"Skautų Aido" leidinys, Kaunas,
1932 276

Reikenis, E. ir Krausas, A
(ntanas 1905 5 10-): Tau, skilti-
ninke! Spaudai paruošė sktn. E.
Reikenis ir vyr. sktn. A. Krausas.
Detmold, LSB Vadija, Druck: Bo-
rek & Geiser. 1948 LSS sukaktuvi-
niai metal. Virš., 220 p., ilustr.
105x145 mm RM 3,00. Viršelis: Alg.
Kaulėnas. Rec: — Lietuvių Žo-
dis 48/43,3 277

Saulaitis, Antanas ir Šilba-
joris, Rimvydas Skautų progra-
mos. Spaudai paruošė vyr. sktn.
Antanas Saulaitis ir psktn. Rimi-
das Šilbajoris (Lietuvių Skautų
Sąjungos Biuletenio priedas).
(Augsburg), rotat. 1948. Virš., 34 p.
208x295 mm (DM 2,00) 278

Seligenstadto lietuvių stovyklos
skautų tunto vienkartinis leidinys.
Redagavo skautai vyciai. Seligen-
stadt, Seligenstadto skautų tuntas
b/W, rot. 1946. XII. 1 2 nmm., 21,
2 nmm. p., ilustr. 150x208 mm 200
egz. Ilustravo psktn. A. Kropa-
vičius. Techn. darbas: P. Juo-
delis 279

(Skautų uniformos). (Detmold),
sp. npž. (1946). 1 lapas 463x610
mm 280

Kovas 1959 Balandis

March April
O BENDRYBES — GENERALI-
TES — GENERAL WORKS

03 Enciklopedijos — Encyclope-
dies — Encyclopedias

Lietuvių enciklopedija. Septyniol-
iktas tomas M — Mauragis. South
Boston, Mass., USA, Lietuvių Enci-
klopedijos Leidykla, leidėjas Juo-
zas Kapocius, spaudė Lithuanian
Encyklopedija Press, Inc. 1959. Kie-
ti virš., 543, 1 nmm. p. 165x247
mm. Pastabos: 4 p. Ši tomas redaga-
vo Jonas Puzinas (1905 IX 18
—). Copyright 1959 by Lietuvių
Encyklopedia Press, Inc. 1959. Kie-
the United States of Amerika.
Leid. adr. 265 C Street, South Bos-
ton 27, Mass. Rec: Kolupaila, S.
prof. Drg 59/96, II, 3 22

59 Kalendoriai — Calendriers —
Calendars

Mūsų Pastogė (sien. nuplės. ka-
lendorius) 1959. (Sydney, N. S. W.,
Australija), sp. npž. 1959. 12 lap., sp.
vien. pus. 165x185 mm ant lentelės
368x505 mm. Leid. adr: Box 4558,
G. P. O., Sydney, N. S. W., Australi-
ja 23

Tėviškės Aidų Kalendorius 1959.
(Kensington, Vic., Australija), sp.
npž. 1959. 2 nmm. p., ilustr. 302x
416 mm. Leid. adr: 18 Henry Str.,
Kensington, Victoria, Australija 24

06 Mokslų draugijos — Societes
savants — Learned societies

šturms, Eduard (1896 — 1959
I 21): Taetigskeitsbericht des Balti-
schen Forschungsinstituts fuer das
Haushaltjahr 1956/57 (1. 4. 1956—
31. 3. 1957). (Bonn, Vak. Vokietija,
atspaudas iš Commentationes Bal-
ticae" IV/V 1956/1957 Jahrbuch
des Baltischen Forschungsinstituts),
sp. npž. (1959). 6 p. (325-330 psl.)
160x224 mm Leid. adr: Baltisches
Forschungsinstitut, Universitaet, Zi-
mmer 376, Bonn/Rh., Vak. Vokieti-
ja 25

07 Laikraščiai — Journaux —
Newspapers

Raudondvario Padangėje. Nekal-
to Prsidėjimo Marijos Seserų vie-
nuolyno pensonato leidinys. Red-
kaciją globoja sesuo M. Bene-
dicta. A: Immaculate Concep-
tion Convent, R. F. D. 2, Putnam,
Conn. Apr. "Darbininkas" 59/15,4
26

Trimitų Aidai Šaulių Periodinis
leidinys. Echoes of Trumpets Lithu-
anian periodical. Rašytas rašomąja
mašinėle ir sp. ofsetu, sp. npž. A.
Melrose Park, Illinois. Pirmieji me-
tai. 1959 Kovas-March. Nr. 1. 8 p.
ilustr. 273x395 mm Aprasė B. Kvik-
lys 27

087. 5 Vaikų knygos — Livres pour
les enfants — (USA 028. 5) Juve-
nile

Baronas, Aloyzas (1917 XXII
12-): Mėlyni karveliai Apsakaitės
jaunimui. Ilustravo Grovydas
Botyrius. Chicago, Ill., (JAV),
išleido Terra padedant LB Kultū-
ros Fondui, sp. 1959. 71 p., ilustr.
Apr: Drb 59/11, 3 ir Drg 56/62,II,
3,Rec: Dž., A. Drb 59/26,4; Zitke-
vičius, L. Drg 59/62, II, 3 28

Džiugas, Stasys: Stasys Džiū-
gas Neklaūzados Eliuota pasaka
Ilustravo Vl. Stančikaitė.
Castelnuovo Don Bosco-Italia, Sale-
ziečių leidinys su JAV-jų Kultūros
Fondo parama R. N. 8, Saleziečių
spaustuvė. 1958 (išleista 1959). Kie-
ti virš., 25, 3 rmm. p., ilustr. 178x
230 mm Pastabos: 1p. Kiškio lūpos
6/1. 2 p. Ir šviesa ir tiesa! Jaunimo
biblioteka Numatyti sekantys sky-
riai: 29

... 6 — Kiškio lūpos mažųjų pasau-
lis. Leid. adr: Instituto Salesiano
Lituano, Castelnuovo Don Basco,
Asti, Italija. Rec: — Drg 59/96, II,
1 29

Karaliaus vainikas. R e c: — Drg
59/44,II,1; —EL 59/13, 4; Švaistas,
J. Drg 59/56, II, 6; Vr. Drv 59/19,3
ir 21/3-4 7

Narutavičienė, Jadvyga (spv. J.
Narūnė): Jaunieji dalgėliai. R e c:
Abr., K. EL 59/11, 2; Paškevičiūtė,
D. Drb 59/15,4 8

1 FILOSOFIJA — PHILOSOPHIE
— PHILOSOPHY

159.9 Psichologija — Psychologie—
Psychology

Pikūnas, Justinas: Dr. Justinas
Pikūnas Development Psychology.
Detroit, (Mich., JAV), University.
1959. Virš., 240 p. Apr. Drg 59/79,
II,1 30

2 TIKEJIMAS — RELIGION —
RELIGION

282 Katalikų Eklezija — Eglise Ca-
tholique — Catholic Church

Gregorianiškos mišios. Baltimo-
re, Maryland, (JAV), sp. npž.
(1959).4 nmm. p. 78x125 mm Leid.
adr: St. Alphonsus Church, Sarato-
ga St. at Park Ave., Baltimore 1,

Md. II

Liuima, Antanas (1916 I
28-): Aux sources du traite de
l'amour de Dieu de Saint Francois
de Sales Premiere partie Les sour-
ces de l'idee d'amour de Dieu Par
Antanas Liuima S. J. Professeur a
l'Universite Gregorienne Ouvrage
public avec le Concours de l'Acade-
mie Salesienne (Collectanea spiri-
tualia edita ab Instituto Theologiae
Spiritalis in Pontificia Universi-
tate Gregoriana Vol. 5). Rome,
(Italija), Librairie Editrice de l'Uni-
versitete Gregorienne, Typis Pon-
tificiaae Universitatis Gregoriana.
1959. Virš., XLV, 3 nmm., 339, 1
nmm. p. 173x248 mm 3500 lrv.
Bibliografija: XXV-XLVp.
Bibliographie (455 vaik.) 32

Marija, gelbėki mus. R e c: —
Drg 59/68, II, 1; — EP 59/1-2,32-
34; J. B. Att 59/2, 25-27; Jankus,
L. kun. Drb 59/17,5; Jasys, J. Drg
59/89 (tikrai 80), 3; Leimonas, R.
Vts 59/4, 5-7; Suž. S. Drb 58/88,
3-4; Sužiedėlis, S. Vts 59/4, 1-2
10

Sv. Juozapo Parapija Waterbury,
Connecticut 1958. Waterbury,
Conn., (JAV), sp. npž. (1959). Virš.,
64 p. 155x230 mm. Leid. adr.: St.
Joseph's Lithuanian Parish, 46,
Congress Ave., Waterbury, Conn.
33

3 VISUOMENINIAI MOKSLAI —
SCIENCES SOCIALES — SOCIAL
SCIENCES

32 Politika — Politique — Political
science

The Commemoration of the forty-
first anniversary of the restora-
tion of Lithuanian Independence
February 16 — 1959. New York, N.
Y., (JAV), Lithuanian American
Information Center A Service of
the Lithuanian American Council,
Inc., raš. maš. ir sp. rotat. 1959. 1
nmm., 134 lap., sp. vien. pus. 215x
280 mm. Leid. adr: 233 Broadway,
Room 3012, New York 7, N. Y.
34

Hawthorne, Daniel: The Or-
deal of Captive Nations. New York,
N. Y., Doubleday Press. 1959.
\$4.50. Pastaba: Liet. sk. padėjo su-
redaguoti Alg. Landsbergis, jo sek-
retorė Frenel ir Vacl. Sidzikaus-
kas. Apr: Drg 59/56, II, 1 35

Lietuviškasis liberalizmas. Reda-
gavo Vytautas Kavolis (1930
IX 8-). (Čikaga, Ill., JAV), išlei-
do Santaros - šviesos Federacija,
spaudė: M. Morkūno spaustuvė.
1959 Vinco Kudirkos jubiliejiniai
metai. Virš., 214, 2 nmm. p. 155x235
mm 1000 egz. Viršelyje piešė dail.
Algirdas Kurauskas (1923 VII
13-). Bendradarbiai: Dr. Vytautas
Doniela, Karolis Drunga, Dr. Juo-
zas Girmius, Dr. Algirdas Julius
Greimas, Algimantas Gureckas,
Jurgis Jaks-Tyris, Vytautas Marty-
nas Kavolis, Vincas Rastenis, Rimi-
vydas Šilbajoris, Vincas Trumpa
36

Miglinas, Simas Lietuva so-
vietinės agresijos dokumentuose.
Memmingenas, (Vak. Vokietija), iš-
leido Tremtis, spauda ir išėjimas lei-
dyklos. 1958 (išleista 1959). Kieti
virš., 88 p. Apr. Tz 59/18, 5. Rec:
— ten pat. 37

"Nepriklausomas" Lietuvos Fias-
ko, San Diego, Calif., (JAV), Lais-
vų Lietuvių Etinė Draugija, raš.
maš. ir sp. rotat. Kovas, 1959 m.
3 lap., sp. vien. pus. 215x280 mm.
Leid. adr: Julius Svitra, 1262 First
Avenue, San Diego, Calif. 38

369.1 Tėvininkų susivienijimai —
Associations patriotiques — Pa-
triotic societies

Čižiūnas, Vaclovas 1900 I 13
—): Bendruomenės apylinkė ir jos
veikla. Cleveland, Ohio, (JAV),
JAV LB Centro Valdybos leidinys,
raš. maš. ir sp. rotat. 1959 metų Vė-
lykos. 1959.9, nmm. p. 216x280 mm.
Lei. adr: Lithuanian American Com-
munity of the U. S. A., Inc., 1209
Melbourne Road, Cleveland 3,
(Tėsinys 10-am psl.)

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, AUGUST 15, 1959

Knygų Lentyna

(Atkelta iš 9-to psl.)

Ohio. Rec: — Drg 59/84, II, 3; — Drv 59/29,8 39

37 Auklėjimas — Education — Education

Maldeikis, Petras: V. Europos ir JAV auklėjimas. R e c: Šerkšnas, A. Aid 59/4, 184-185 19

7 MENAS — BEAUX — ARTS — ARTS

792 Teatras — Theatre — Theatre

Georges Bizet 4 veiksmų opera **Carmen** 1959 metų balandžio mėnesio 11, 12 ir 25 dienomis Marijos Aukštesnioji Mokykla Chicago, Illinois. Chicago, Ill., (JAV), spaudė Draugo spaustuvė. 1959. 28 nmm. p., iliustr. 189x261 mm. Viršelis: dail. Vyt. Viirkau. Apr. B. Kviklys 40

8 LITERATŪRA — LITERATURE — LITERATURE

Baranauskas, Albinas: Alb. Baranauskas **Kalvos ir lankos**. Tolimo Suvalkijos kampelio žmonės ir gamta. (JAV), Knygyno "Spauda" leidinys. Spaudė Immaculata Press, Putnam, Conn. 1959. Virš., 155, 1 nmm. p. 127x195 mm. \$2.00. Pastaba: 6 p. Copyright by the Author, 1959. Leid. adr: Rec: Naujokaitis, P. Att 59/4, 105-106; Švaistas, J. Drg 59/74, II, 1; — T2 59/16,5 20

Giedraitis, Antanas (spv. A. Giedrius 1892 IV 4—): A. Giedrius **Pasakėčios**. Chicago, Ill., išleido Lietuviškos Knygos Klubas, sp: Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė, So. Boston, 1959. Virš., 176 p., iliustr. 1000 egz. \$2.00. Apr: Drg 59/84, II, 1 ir NL 59/16, 5. Rec: — Drg 59/84, II, 1; Remeika, J. dr. Drg 59/96, II 1 41

Santvaras, Stasys (1902 V 27—): Stasys Santvaras **Atdari langai**. Rinktinė lyrika. So. Boston, Mass., (JAV), išleido Juozas Kapočius, spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė. 1959. Virš., 167, 1 nmm. p., iliustr. 800 egz. \$3.00. Pastabos: 4 p. viršelių ir skyrių pavadinimus darė dail. Telesforas Valius (1914—). Leid. adr: žiūr. Nr. 22. Rec: Aistis, J. Aid 59/4, 181-182; Abr., K. EL 59/182; Abr., K. EL 59/15, 2; Kirša, F. Klv 59/16, 5, 7; — T2 59/18, 5 21

92 BIOGRAFIJOS — BIOGRAPHIES — BIOGRAPHIES

Floridi, Ulisse Alessio: U. A. Floridi S. J: **San Casimiro e la Lituania**. (Roma, Italija), Estratto de "La Civiltà Cattolica" del 7 marzo 1959 A cura della Comunità Lituaniana in Italia, sp: So. Gra. Ro. 1959. Virš., 11, 1 nmm. p. 164x235 mm. Be antr. p., apr. iš viršelio. Rec: Daukšys, P. MIC. EL 59/15,2 42

In memoriam. (Bonn, Vak. Vokietija, atspaudas iš "Commentationes Balticae" III 1955 (Jahrbuch des Baltischen Forschungsinstitut), sp. npž. (1959). 7, 3 nmm. p. (279-283, 3 nmm. psl.) 160x224 mm Pastabos: 1-2 p. Maceina, Antanas: Vincas Krėvė 17. 10. 1882-7. 7. 1954. 3-5 p. Ivinskis, Zenonas: Vaclovas Biržiška 2. 12. 1884-3. 1. 1956. 5-7 p. Kant, Edg: J. G. Grance 14. 3. 1882-23. 2. 1956. Leid. adr: žr. Nr. 25 43

In memoriam. (Bonn, Vak. Vokietija, atspaudas iš "Commentationes Balticae" IV/V 1956/57 Jahrbuch des Baltischen Forschungsinstitut), sp. npž. (1959): 4, 2 nmm. p. 331-334, 2 nmm. psl., 160 x224 mm. Pastabos: 1-4 p. Jegers, B: Ernst Fraenkel 16. 10. 1881-2. 10. 1957. Leid. adr: žr. Nr. 25 44

1883-1958 **Diamond Anniversary Testimonial Honoring Reverend Joseph J. Valantiejus** pastor of Saint Joseph Church Waterbury, Connecticut Auspice of Lithuanian American R. C. Federation. (Water-

bury, Conn., JAV), sp. npž. 1959. 8 p. 152x230 mm. 45

92 M Atsiminimai — Memoires — Memoirs

Bielinis, Kipras (1883 IX 26—) Kipras Bielinis **Dienojant**. Spaudos draudimo laikų atsiminimai. Priedai: Kauno gubernija prieš 100 metų, Kauno gubernija kapitalistinio ūkio laikais, Kražių skerdynės ir kiti. New Yorkas, (N. Y., JAV), išleista Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos Literatūros Fondo lėšomis, spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė, S. Boston, Mass. 1958 (išleista 1959). Kieti virš., 464 p., iliustr. 155x230 mm. 1200 egz. \$6.00. Pastabos: 2 p. Skiriu spausdinto lietuviško žodžio kvotojams atminti. 5-6 p. Autorius: Pratarmė. Autoriaus adr: Mr. K. Bielinis, 70 Fifth Avenue, 9th Floor, New York 11, N. Y. Rec: Abr. K. DB 59/2, 3 ir EL 59/17, 2; — EI 59/6,18; Pauliukonis, P. Drb 59/24-25 nr. ir 27-28 nr.; Valaitis, J. Nns 59/62, 4; Vlks., J. Klv 59/11, 4 ir Nns 59/68, II, 11 46

Zukas, Konstantinas (1884 XII 17—): **Zvilgsnis į praeitį**. Chicago, Ill., (JAV), Terra, sp. 1959. Virš. 477 p. Apr. Drg 59/96, II, 1. Rec: ten pat; Antanaitis, J. Vnb 57/49,15; K. Nns 58/175, II, 3 (knyga buvo recenzuota dar prieš jai pasirodžius) 47

93/99 ISTORIJA — HISTOIRE — HISTORY

Stalšans, K: Mag. hist. K. Stalšans **Lafviešu un lietuvišu austrumu apgabalū likteni**. Chicago, Ill., (JAV), Jana Škirmanta apgads, spaudė Draugo spaustuvė. 1958. Kieti virš., 456 p., 2 žemėlapiai, iliustr. 155x236 mm. \$5.00. Pastabos: 7-8 p. Publisher: Introduction. 9-10 p. Prof. Edgardas Andersons: Priekšvardi. 11-12 p. Izvilksms no prof. dr. A. Trimakas vestulės gramatas autoram. 13-15 p. Autors: Ievads. Bibliografija: 444 p. Periodika, kura ievietoti vesturiski raksti (18 pavadinimų). 445 p. Darba izlietoti avoti un materiali (48 veik.) 446 p. Darba izlietota vesturiska literatūra (52 veik.). Leid. adr: Mr. J. Škirmants, 1430 N. Fairfield Ave., Chicago 22, Ill. Rec: — Draugas 59/74, II, 1 48

PERIODIKOS SVARBESNIŲ STRAIPSNIŲ BIBLIOGRAFIJA

Verzeichnis von in Presse erschienenen Aufsätzen

Kovas 1959 Balandis March April

Sudarė Aleksandras ir Natalija Ružancovai

Santrumpos - Abkuerzungen: Paskelbtos "Knygų Lentynos" 4-me nr. ("Naujienu 1959. V. 9 d. Nr. 110, II dalies 11 psl.) ir dar: Att — Ateitis, Brooklyn, JAV — Bdk — Budėkime, Derby, Anglija — Dar — Darbas, Woodhaven, N. Y., JAV — DB — Darbininkų Balsas, London, Anglija — EPr — Elta-Press, Roma, Italija — JZ — Jaunimo Žygiai, Cleveland, Ohio, JAV — LC — Lux Christi, Brooklyn, N. Y., JAV — MLP — Mūsų Lapinė, Waterbury, Conn., JAV — Pds — Pėdsekis, Aubarne, N. S. W., Australija — Pel — Pelėda, Welland, Ont., Kanada — PLZ — Prancūzijos Lietuvių Žinios, Paris, Prancūzija — SB — Saleziečių Balsas, Castelnovo Don Basco, Asti, Italija — Svė — Svečias, Bremen, Vak. Vokietija — ŠB — Šiluvos Balsas, Crown Point, Ind., JAV — Tzd — Technikos Zodis, Chicago, Ill., JAV — VAB — Valencijos Apyliukės Valdybos Biuletėnis, Valencija, Venecuela. Tuo tarpu "K. L." skelbiama 55 liet. žurnalų ir laikraščių straipsniai. Būtų žymiai geriau, jei visi leidėjai siuntinėtų savo leidinius . . .

0 BENDRYBĖS — ALLGEMEINES 00 Pradmenys. Andriūšis, P: Štai ji — mano Lietuva. TA 12/5 — Arba - Arbačiauskas, E. arch:

Lietuvybės kult. paminklai išėjimoje. Drg 56/II, 4 — Bagdanavičius, V. kun., MIC: Išėjimo misija. Drg 90/II, 1-2 — Brizgys, V. vysk: Zvilgsnis į kultūrą. Drg 88 (tikrai 79/II,1 — Maldeikis, P: Pasaulėžiūra ir kultūra. JZ 1/9-12 — Mielulis, J: Kristus ir kultūra. Svė 1/8-12, Kultūra. Nns 86/II, 1, 3-5 — Rimvydas, A: Lietuva lenkų spaudoje. Kult. nuobiroi Poznanės spaudoje. Drg 62 62/II, 6. Kult. bendradarbiavimas su pavergtu Lietuva Babrauskas, B: Katarakta. Drg 68/II, 1 — Kardelis, J: Ar galimi žmoniški santykiai su Lietuva? NL 16/2 — Repečka, J: Glaudesnis ryšys tarp šiapus ir anapus — Nuodėmė ar prievolė. Dar 1/5-7 — Rimvydas, A: Soviet. indoktrinizacija okupuotoje Lietuvoje. EL 8-9 nr. — Trumpa, V: Kartos problema santykių su kraštu perspektyvoje. Aid 3/97-104 — Varnas, J: Kult. bendradarbiavimas. Drg 86/3 — Vidzgiris, J: Mums tenka rinktis: pasipriešinti ar bendradarbiauti. Drb 25/3, Priešintis ar sandarbiauti. T2 15/3.

Kultūrinis nuosmūkis Girmius, J. dr: Pasipriešinkime kult. nuosmūkiui. Aid 2-3 nr. 01 Bibliografija Ružanec-Ružancovas, A. ir Kviklys, B: Liet. išėjimų leidinių bibliografija, 1958 m. Nns 68/II, 9-10 (Knygų Lentyna Nr.2), 92/II, 9-11 (KL Nr. 3), 110/II, 10 (KL Nr. 4) ir Liet. išėjimų leidinių b-ja, 1959 m. sausis - vasaris. Nns 110/II, 10-11 (KL Nr. 4) — Ružancovai A. ir N: Periodikos svarbesnių straipsnių b-ja, 1959 m. sausis - vasaris. Nns 110/II, 11 (KL Nr. 4) — Vlks., J: Amerikos laikraščiai. Nns 63/3, 5.

02 Bibliotekos Dž., A: Nemeskime senų knygų. ŠPV 4/118-119 — Šimkus, M: Į praeitį pažvelgus (Baltimorės Liet. Taut. Knygynas). Krs 3/67-68. 06 Mokslo ištaigos Krasauskas, R. kun: Iš Liet. Katalikų Mokslo Akademijos darbų. Aid 3/142. 07 Žurnalistika Bachunas, J. J: Ilga pažintis su "Draugu". Drb 53/3 — Gervickas, K: Kas gero ir blogo "Darbe". Klv 10/7 — Gimantas, A: Dar kartą dėl spaudos talkininkų prieauglio. T2 16/3 — Karnėnas, J: Mūsų spauda ir žurnalistai. Drg 84/II, 5 — Meškauskas, V: Dėmė Lietuvos istorijoje. Vnb 14-15 nr., Organizacija ar laikraštis. Vnb 10/4. "Naujienuoms" 45 metal Barniškis, B: Kaip aš susipažinau su "N." 1-ju Nr. Nns 63/2 — Gugienė, N: "N." įnašas liet. kultūrai. Nns 65/4 — Kelmūtis, A: "N." dienraščio 45 m. amžius. Nns 62/III, 3 — Naujalis, J: Ziupsnelis atsiminimų "N." 45 m. jubiliejaus proga. Nns 62/III, 7 — "N." 45 m. Pasikalb. su dr. P. Grigaičiu. LD 3/6-7 — "N." dienraščiui 45 m. Sėj 2/42 — Šmotelis, J: "N." 45 m. kelias. Nns 62/II, 1, 3 — Vlks., J: "N." 45 m. Klv 10/5.

087 Vaikų literatūra Baranauskas, A: Lankos. Egl 4/14-15, Rasa moko viską. Egl 3/12-15 — Gandas, A: Trys bernardinai be rūpėsčio. Egl 3/7-9 — Tomarienė, S: Dalytė ir griaustinis. Egl 4/4-5 — Zobarskas, S: Belaisvis. Egl 4/6-9.

1 FILOSOFIJA — PHILOSOPHIE. Andriūšis, P: Ar mums reikalingos idėjos? MP 7/3-4 — Bieliauskas, V. J: Kontroluojama laisvė. MV 2-3/97-105 — Kazlauskas, A: P. Andriūšio paskaitą perskaičius. MP 9/3 — Kubilius, J. t. SJ: Istorinis žvilgsnis į liet. tautos filosofus. MV 2-3/40-50 — Liulevičius, A: Sukilėlis ir apaštalas. Att 3/57-63 — Skrupskelis, K: Egzistencializmas ir krikščioniškoji filosofija. Att 2/30-34 — Skrupskelytė, V: Zmogaus supratimas Malraux kūryboje. Att 4/100-1003 — Sužiedėlis, S: Pasaulėžiūra mūsų laikų įtampoje. Att 4/89-92. 159.9 Psichologija. Brinkis, A: Paskutinis žingsnis. Svė 2/3-6. 17 Etika. Duburys, J. t: Kantrybė. ŠPV 4/102-108 — Stašiskienė, S: Pavydas. LsL 4/115-117.

2 TIKĖJIMAS — RELIGION — RELIGION. 23 Dogmatinė teologija. Domeika, J. kun: Skaistykla. KKL 18/7-9. 24 Praktinė teologija. Bishop, J: Kristaus gyvenimo pas-

kutinės valandos. Sutr. vert. dr. D. Jasačio. Drg 70-72 nr. — Grauslys, A: Gyvenimas apsprendžia tikėjimą. LsL 3-4 nr. — Vaišnys, J. SJ: Religinė mūsų tautos ateitis. LsL 4/104-111. 25 Pastoralinė teologija. Bajerčius, P. kun: Pamokslai. LC 1/23-39 — Būčys, P. P. vysk: Iš rankraščių. KKL 13/6, 11-12, 16/4-6 — Cicognani, A. G. card: Omelia alla messa per la Lituania in Santa Maria Maggiore. EPr 1-2/29-31 ir Šv. Kazimiero vardan. KKL 14/5-6 — Jonas XXIII popiež: Bažnyčia yra gyva. KKL 17/3-5 — Juras, P. M. prel: Šviesiu pavyzdžiu. MD 4/3-5 — Keleris, A. kun. sen: Žengiant į NaujusMetus. Svė 1/1-3 — Kidykas, J. SJ: Teateini tavo karalystė. Žvg 3/87-90. 26 Bažnytinė teologija. ALRK Kunigų Vienybės seimas. LC 1/79-112 — Baras, K: Rožančiaus istorija. Lks 231/3 — Budreckas, V. kun: Aktyvus tikinčių dalyvavimas giedotų mišių metu. LC 1/10-18 — Gomatėnas, V: Kasdieninės šv. mišios. Žvg 4/112-115 — Ignatavičius, Z. kan: dr: Liturginiai klausimai. LC 1/49-50 — Steigvila, A: Pietų Amerikos religinės problemos. Aid 4/185-186 — Tautinės parapijos klebonas: Tautinės parapijos problema. LC 1/44-45 — Ugninis, Z: Ką Brazilijoje galvoja apie kunigus. LC 1/40-43 — Žemaitis, B: Velykų varpai, vėliavos ir būgnai. ŠPV 3/72-74. 266 Misiijos. Hoffman, B. kun: Pasaulis sunaikintas — Bažnyčia atstato. Svė 2/6-13 — Kristanaitis, B: Afrikos misijos. Žvg 3/71-73 — Pronskus, J: Kryžiaus ir Pusmėnulio karas dėl 85.000.000 (Afrikos) pagonų dūšių. Nns 56/II, 4 — Vilnietis radžu, daugiarankių dievaičių ir šventųjų karvių karalystėje. Pasikalb. su kun. Jonu Svirneliu, Indijos misionieriu. SB 1/11-23. 267 Religiniai susivienijimai, Ateitininkai. Ateit. Federacijos Tarybos nutarimai. Att 3/69-72 — Yla, S. kun: Tautinė veikla. Att 1/3-5 — Praeities klaidos ir dabarties jaunimo problemos. Pasikalb. su Alfa Sušinsku — lietuvių Tihamer Toth. LD 4/5. 271 Vienuolijos. Razminas, K. prel: Amžina ištikimybė Romai (pranciškonai). ŠPV 4/109-112 — Rimšelis, V. kun. MIC: Aukštinio jūmiliejaus proga (Marijonai). Drg 73/IV, 1. 272 Bažnyčios persekiojimai. Kazlauskas, V. kun: Bažnyčia komunistų vergijoje. ŠPV 2/53-56. 282 Katalikų Eklezija. Budzeika, J: Romos šventovės. KKL 11/7-8 — Grinius, J: Lurdas — Marijos ženkle. ŠPV 2/42-48 — Kazūnas, V: Popiežiaus Jono XXIII veikla. Aid 2/92-93 — Kezys, A: Ar išpažintis reikalinga? LsL 4/117-120, Atšalę katalikai. Žvg 4/97-100 — Naudžiūnas, A., MIC: Kodėl tėvai slopina pašaukimus? KKL 16/9-10. 284 Evangelikų Bažnyčios. Vaišnys, J., SJ: Katalikų santykiai su Y. M. C. A. LsL 3/92-94. 284.1 Evangelikai liuteronai. A. T: Ar įmanomas ev. liut. sinodas Amerikoje. Svė 2/13-15. 293 Baltų mitologija. Carolus: Mūsų mitologijos simboliai. Nns 98/II, 6.

(Bus daugiau)

KELIONĖS AUKLEJA

Vyras su žmona grįžo iš Europos. "Na, kaip patiko Florencija," ponitė klausia kaimynės.

— Ei, papa, ar tai tas miestas, kuriame mes pirkome mano pirštines? — paklausė žmona vyro.

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knyga LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. —SATURDAY, AUGUST 15, 1959

Zarasų krašto ispūdžiai

(Iš karo korespondento užrašų knygutės)

(Tęsinys)

II.

Atsikėliau dar prieš saulės tekėjimą. Diena buvo graži ir saulėta. Nežiūrint tai, kad jau buvo rugpjūčio pabaiga, tačiau buvo taip šilta, kaip vasarą. Kadangi iš komendantūros dar neatsiuntė pastotės, tai nuėjau į paežerę. Tylus ir ramus buvo ežeras, tik didžiosios salos nendryne kartas nuo karto girdėjos kirksėjo naras, ir vietomis šokinėjo iš vandens žuvytės. Niekur nesigirdėjo nei šūvių, nei žmogaus balso, ir nenorėjau tikėti, kad štai visai netoli yra frontas. Bestovint, toli toli už ežero, it aukso spinduliais, nušvietė patekėjusi saulė močiuotus pagriovius, palietė krančius apstojusias tamsias girias ir nuo Zarasų kalnų gulė ant ežero ilgi šešėliai. Iš salos atskrido balta žuvedra ir, kuverkčiodama ir lėvai mastakuodama sparnais, tarytum žadindama iš miego zarasiečius, nuskrido per miestelį.

Nesulaukęs pastotės įlipau į vežimą, kuris vežė šūvinius, ir kartu su kareiviais nuvažiavau į pozicijas. Kartu važiavo keletas vežimų. Ties miesto ligonine stovėjo raudonojo kryžiaus fura ir pulkavos žmonių būrelis. Furoje gulėjo keturi sužeisti. Jų tarpe pažįstamas karininkas. Gulėjo jie ramiai tyliai ir laukė kol sanitarai iškrapštys juos iš furos ir sunės į ligoninę. Tylomis dūsaudamos žiūrėjo į juos ir kelios ankstyvos moterėlės. Viena iš jų parbėgusi namo atnešė pieną šotį. Karininkas ir du kareiviai pasikėlė ir, pasirėmę ant alkūnių, atsigėrė, trumpai pasakė aciū ir vėl atsigulė. Ketvirtasis kareivis, kuriam buvo šrapnelės sutrupintas petis, nei nemėgino atsikelti, o tik dejuodamas padėjo ir pasakė nenorįs. Moterėlė buvo bėlipanti į vežimą, kad jį vis kaip nors pagirdytų, bet sužeistasis pakrutino galva ir taip sudejavė, kad moterėlė tuoj atsisakė nuo savo sumanymo. O kai juos ėmė iš ratų ir dėjo į neštuvus, moterėlė pyko ant sanitarų, kad jie peatsargiai su ligoniais apseina ir išmetinėjo jiems, kad esą visai negailestingi. Užsirašęs sužeistųjų pavardes ir išklauses, kur ir koku būdu jie buvo sužeisti, važiavau toliau. Ties Smėlinka susitikome dar porą vežėčių, kuriuose vežė po vieną lavoną. Paprasčiau sustoti. Senatikiškai, barzdotti pastotininkai, pasakė nežiną nei kas jie tokie nukauti, nei kur nukauti. Įdavę jiems fronte ir liepę vežti į Zarasus. Pažvelgiau aš į nukautuosius: vienas buvo visai jaunas, kokių 20 metų vaikiną. Iš jo galvos ir iš ausių tekėjo kraujas ir tepė vežėčias. Kitas atrodė kiek vyresnis, ir sunku buvo pasakyti, kur jis peršautas. Vėdas buvo pajudęs, sumerktoš akys, sukąsti dantys. Rankas laikė surietęs prie krūtinės, tarytum jis buvo nukautas sargybą einant. Kada aš pastebėjau pirmajam bar-

zdociui, del ko ir jis neišklojo savo vežėčių šiaudais ir šienų, kaip padarė jo bendras, jis man atsakė viską suganęs arkliai.

Pavažiavę keletą varstų už Smėlinkos išsukome iš plento. Ilgai gavome važiuoti miškais ir laukais. Visi laukai čia apkasais išrausti, vielų pertvaromis išnarplioti, ir granatų išduobėti. Miškai gi panašūs į stuobryną. Retas medis sveikas. Kitas kad ir atrodo sveikas, tai gerai įsižiūrėjęs pamatysi arba šrapnelės skeveldrą kysančią iš liemens, arba nuplėštą šaką. Kitas dar žymios neseniai užsirauskusios nuo kulų žaizdos. Kokį pusvarstį, pačioje linijoje, kur ilgą laiką buvo tarp rusų ir vokiečių taip vadinama neutralė zona, nei vienas medis nežalavo — vien tik iš bendro laužo stuobriai kyšojo.

Viename miške paežerėj, užėjau vokiečių kultūros liekanas: buvusioji apkasų kareiviams pasivaikščiojimo ir poilsio vieta. Mišku išvedžioti išgręsti takeliai, padarytos kliumbos aliejės, ir vis per kokį šimtą žingsnių blindažas: kad, išgirdus atūžiančią granatą, tuojau galima būtų pasislėpti. Tuose blindažuose būta įtaisyta skaityklų, kavinių, estrada pianinui. Ant tų blindažų ir aplink juos pridūbita daugybė beržinių suolų, palapinių. Kitame miške taip pat daug blindažų, bet tokių didelių ir ertvų, kad per vienas duris su keleta arklų greta galima įjoti, pro kitas išjoti.

Visur užėini buvusių geležinkelio bėgių, užmirštų vagonėlių ir šiaip įvairios medžiagos.

Vokiečių blindažai ir apkasai griežtai skiriasi nuo rusų, ne tik savo išvaizda iš oro, bet ir viduje. O vokiečių "žemlenkos" už Smėlinkos ant kranto ežero, daro ispūdžio, lyg būtų atkastas iš po žemių miestas. Kitos "žemlenkos" su priangiais, su langais, gonkais ir kalonomis. Ir nei vienas šiek tiek gražesnis ar patogesnis žemės sklypelis nepaliktas neišnaudotas. Ir tuo tarpu, kai vokiečių vis taikintasi kur gražiau, rusų gi raustasi į žemę, kur papuola, bet tik nėsłapiems galima įsikasti. Miškuose ir laukuose daug stirkos iš žemės rusų kryžių, vokiečiai gi visi palaidoti tam tikrose kapinėse, ir niekur neužeisė jų užmiršto kapo. Yra ir rusų daug kapinių, bet ir čia tuoj puola į akį jų žemesnė kultūra ir mažesnis karžygių gerbimas. Matyt, kad ir pačiame fronte nei rusai, nei vokiečiai nesitikėjo, kad taip ilgai užsitęstų karas, ir kad būtų tokia daugybė aukų. Ypač nesitikėta rusų, nes tuo tarpu, kaip vokiečių vienos didelės kapinės ir antros tik greta pirmųjų pradėtos, rusų gi visuomet bent po kelias gretas. Iš pradžių atskirtos nedidelės kapinės ir laidota lavonai eilėmis ir tam tikra tvarka: divizijomis, pulkais, kuopomis. Karininkai skyriumi. Pirmosios kapinės visuomet gražiai ap-

tvetros, varteliai išrašyti išrašyti, brangiomis ikonomis papuošti. Ant kiekvieno kapo baltai nuteptas kryžius su juodu parašu — kokios divizijos, pulko, kuopos, kas ir net kokių gubernijoje gimęs. Ant kataliko kapo — katalikiškas kryžius, ant žydo — Salamonė žvaigždė, ant totoriaus — musulmanų emblema — mėnulis dečia . . .

Antros kapinės jau aptvertos prastėne tvorele ir laidota jose jau nebė taip tvarkingai. Trečiosios kapinės, apskritai užvestos daug didesnės už pirmąsias ir antrąsias ir jau nebe ant visų kapų pastatyti kryžiai, ir tie patys nebežydi ir pigučiai. Aptvertos jau paprasta tvora. Ketvirtos, penktos kapinės, arba visai nebeaptvertos, arba tvora jau išgriuvusi, ir retas kryžius nepakrypęs. Parašas, padėtas cheminiu pašėliu, seniai jau nusitėpęs. Dažniausia ant ketvirtų ar penktų kapinių stovi keletas didesnių kryžių, kurie sergsti brolių kapuose suverstus karžygius.

Jei dabar visos šitos kapinės visų apleistos ir užmirštos, tai bent tol, kolei visame pasauly dar tebežvanga ginklai ir apjakusi žmonija nemato ką padarė ir ką tebedaro. Ateis laikas, kada šitoji milijonų pilkųjų vergų Galgota bus prideramčiai pagerbta ir pašventinta. Ateis laikas, kada rašytojai apie šituos karžygius vergus rašys ilgas apysakas, poetai sudės eiles, o visu gausiai pralietu krauju ir lavonais nutreštu frontu bus

pristatyta špizinių stulpų, paminklų ir mōnumentų. Ir žmonės lankys juos dūsaudami ir stebėsis begaline savo pirmtakūnų niekšybe.

III.

Juo arčiau važiavome prie pozicijų, juo daugiau ir daugiau maišėsi kariškių, pastočių ir gurguolių, o prie štabo stovėjo jų ištisos eilės. Mano vežėjas su šūviniais nuvažiavo į batarieją, o aš nuėjau į štabą. Štabe radau visus labiau susirūpinusius lenkais negu bolševikais. Pasirodo, lenkai rytą atsiuntę lietuviams ultimatumą ir pareikalavę, kad mūsų dalys apleistų dešiniąją geležinkelio pusę ir pasitrauktų ligi plento. Mūsų kiai jų reikalavimą atsisakė išpildyti ir laukė dabar lenkų puolant.

Apie pietus viena mūsų batarieja pradėjo šrapneliais šaudyti į Dinabarką. Draug su žvalgiais užlipau ant kalno ir per žiūronus sekiau kas darėsi mieste. Visas Dinabarkas buvo aikštėje. Tuojau už Dauguvos aiškiai matėsi miesto daržai, tvoros, nedideli mediniai nameliai, langai, tačiau žmonių niekur nė gyvos dvasios. Kitoje miesto pusėje matėsi rūko garvežimių dūmai ir traukiniai darė manievrus. Tuo tarpu, kai gaudė mūsų batarieja, viršų miesto, ore, ten ir šen ištrykdavo ir greit nykdavo apvalūs dūmų debesėliai, ir negreit pasigirdavo sprogimo atbalsis. Į vakarą

(Tęsinys 12-me psl.)

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išituks, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR SINCLAIR GAZOLINAS

LYGINIMAS, DAŽYMAS, TAISOMI IR REGULIUOJAMI (TUNE-UP) MOTORAI, STABDZIAI: KEICIAMOS DALYS IR T. T.
Darbas atliekamas patyrusių mechanikų. Dirbtuvė atidaryta nuo 8 val. ryto iki 6 val. vak. šeštad. iki 12 val. diena, sekmad. uždaryta.

1934 W. 59th Street Tel.: GRovehill 6-9136
M. ČESAS

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS DARBAS

kritiškai stebi mūsų išcivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provinciališką tradiciją DARBAS stato humanistines vertybes ir kūrybiškai šviežią žodį.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

Ligi 1958 metų pabaigos iliustruotą trimėnesinį žurnalą DARBĄ galima užsisakyti sena kaina: \$2.00 metams, \$5.00 trejiems metams; studentams \$1.50 metams. Paskiras numeris 75 centai.

MANFRED KYBER

JUOZAS APIKAKLIS IR JĖZAJUS NAGIAKOJIS

Kirklys Juozas Apikaklis, ant uolos tupėdamas, su pasitenkinimu pusryčiauvo. Ilgakaklas lindo iš apikaklės; snapu draskė gerokai pašvinkusį mėsgalį, kuris kirkliui skanėsiu buvo. Tamsi ir patraukli buvo švarvaldo kalnų virtinė. Toluomoje spindėjo amžinojo sniego Jungfrau viršūnė. Juozas tuo puikiu reginiu nesidomėjo, jo nematė. Jo pusryčių malonus kvapas sklido į plačią apylinkę.

Prie olos angos suplasnojo sparnai. Pagal paukščių etiką tai tik ženklino, kad kažkas nori įeiti. Juozas ant greitųjų nervingai nurijo dar didelį kąsnį, o likusius pusryčius paslėpė urve ir akmeniū užvožė. Tai darydavo svečiams atsilankius.

— Ar galiu užėiti, mielas kolega Juozai? — klausia šiltas balsas angoje.

— Malonu, malonu, — atsišiepė Juozas, įtraukdamas kaklą, kad net kalnieriūs susiraukšlėjo, — labai malonu, mielas kolega Jėzajau. Džiugu po ilgesnio laiko jus vėl pamatyti.

Jėzajus buvo už Juozą kiek didesnis, ilgesniu ir dar plikesniu kaklu. Jo kalnieriūs atrodė lyg kandžių sukaptas. Svečias atidžiai dairydavosi, ėmė uostyti orą. Skanus kvapas paveikė svečią, net ėmė čiaupsėti.

— Gražus rytas, mielas kolega, labai gražus rytas, — sako jis, — bet šaltokas, ypač kai pilvas visai tuščias.

— Neginčytinai šalta, — pritarė Juozas, susirūpinęs paslėptu pusryčiu. Nors jis buvo ir paslėptas, bet jo kvapas aiškiai kuteno svečio uoselę.

— Truputį šalta, kolega, bet mes turime šiltas kelnės.

— Ant pilvo aš neturiu kelnų, — nepatenkintai šnairuodamas atkirto Juozas.

— Ką aš čia norėjau pasakyti, mano mielas kolega, ar jūs jau pusryčiaavote? Jūs darote sotaus įspūdį.

— Aš dar nieko nevalgiau, ir kaip gi galėjau? — Nepatenkintai atkirto Juozas ir nuleido sparnus. — Prašau tūpti, mielas kolega, čia ant olos krašto, bus patogiau įsikabinti. Čia taip nepatogiai stovite. Toji vieta arčiau išėjimo, iš ten galėsite puikiai matyti spindinčią viršūnę.

Juozas Apikaklis staiga susidomėjo gamtovaizdžiais.

— Čia man labai patogiu, mielas kolega, — atsakė Jėzajus ir kiek paslinko į urvo gilumą; paslėptų kvepiančių pusryčių kryptimi.

Juozas Apikaklis pasijuto nebesaugus.

— Kas naujo girdėti aviacijoje, mielas kolega Nagiakoji? — klausia Juozas rūpestingai kaklą tiesdamas į Jėzajaus pusę, — Jūs žinote, kad aš domiuosi visis civilizacijos klausimais.

— Mes netaip galvojame, kaip jūs, mielas Apikakli, — sako Jėzajus ir dar pasistūmė pirmyn. Dabar aiškiai juto po sa-

12 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, AUGUST 15, 1959

vo kojomis paslėptus pusryčius. — Pasitaiko naujienu iš įvairių mokslo šakų. Bet ar jūs nesiruošiate pusryčiauti? Čia taip kvepia dvėselėna, tas kvapas labai nuostabiai juntamas.

— Gaila, bet nieko neatliko nuo mano pusryčių, — tvirtino Juozas traukdamas pečiais, — aš tik truputį užkandau ir mieliai dar suvalgyčiau. Šiaip man būtų labai malonu ką nors pasiūlyti. Bet dabar laikas blogas, toje apylinkėje mažai randama. Tačiau puikūs gamtovaizdžiai, tik pažvelkite, kaip tie snieginai spindi. Prašau, pasistumkite arčiau išėjimo, kur dabar tūpate, nieko negalite matyti.

— Aš pakankamai matau ir pakankamai užuodžiu, kolega. Ar tikrai nepaliko koks kąsnelis malonų kvapą skleidamas? Ar nepamiršote tik, kolega?

— Ne, ne, aš tikrai žinau, — pasiskubino Juozas pikta snapą praverdamas.

— Aš pats alkanas, norėčiau jūsų paklausti, ar nežinote kokios vietelės, kur tinkamą gabalą galėtume rasti. Šalu alkiu kankinamas, jei ne tos šiltos kelnės... Bet ar nepapasakotumėte, sveikas, apie aviaciją? Aš domiuosi kiekvienu nauju metodu ir bendrai civilizacija.

Jėzajus pažvelgė į draugą viena akimi, paskui kita. Pramerkęs abi, pažvelgė nepatikimu žvilgsniu, o paskui atsargiai pažvelgė į akmenį, ant kurio tupėjo.

Juozui pasidarė karšta, toji šiluma nieko bendro neturėjo su jo šiltomis kelnėmis. Toji šiluma ėjo iš skilvio, iš apetito organų, ir kaip tik tas nebuvo pridengtas kelnėmis...

— Taigi mielas kolega, — sako Jėzajus. Jo skilvyje baisiai sugurguliavo, — ką aš turiu pasakyti? Žmonės pradėjo skraidyti.

— Žmonės skraido? Rėpliojantis sutvėrimas nori iki mūsų pakilti? — sukrankėjo Juozas, pikta mesdamas aštrų žvilgsnį į akmenį, po kuriuo buvo paslėpta dvokianti mėsa. — Kaipgi jie tai be sparnų daro? Tai veik neįtikėtina, kolega!

— Tai baisaus gyvenimo ženklas, tęsė Jėzajus — aš jį pats skrendantį mačiau; jis mano uodegos plunksnas suvėlė. Savaimė aišku, jie neskrenda sparnais, jie tokių neturi, bet jie skrenda mašinomis, mano geriausias Apikakli, skrenda metaliniu kūnu.

— Cha, cha, — sukrankėjo Juozas, linguodamas nuogu kaklu, — su negyvais daiktais? Kaip gali negyvas daiktas skristi? Pone kolega, jūsų nuomonė yra labai gerbiama, bet ar tai nebus tik rytinės miglos hipotezė, taip sakant, jūsų skilvio besiveržiantis šaltis? Kaip tik pastebiu, kad jūsų kelnės gana plonos, jos su amžiumi matyti plonėja. Jūs turite daugiau saulėje šildytis, arčiau išėjimo, ten daug daugiau saulės.

— Tuojau tu pats pamatysi, kaip negyvi daiktai skraido, —

galvojo Jėzajus, — o su plikstančiomis kelnėmis aš pats susitvarkysiu, tu skrega!

— Apikakli, mielas kolega, — sako jis, — nėra ko galvoti apie hipotezę, nei apie ryto miglą. Jei turiu tuščią skilvį, galėčiau ką pasiūlyti. Bet man atrodo, kad jūs netvirtai stovite savo poste ir neaiškiai matote.

Apikaklis pilnas nuodų pažvelgė į Jėzajų.

— Kol jūs nagu apčiuopamų įrodymų neatnešate, vertingas kolega...

— Va, vienas skrenda! — sukrankėjo Jėzajus nagu rodydamas į išėjimą.

Juozas, pamiršęs visus krankšėjimus, palikęs nesaugotus ir pusryčius, atsidūrė lauke. Pro šalį praskrido elegantiškai sparnais mosuodamas Jėzajus su paslėptais Juozo kvepiančiais pusryčiais. Šiaip daugiau nieko nesimatė.

— Negyvi daiktai skrenda snape, mielas kolega, ir dingsta mano skilvyje. Tai nagu apčiuopiamas įrodymas, — sugurguliavo svečias, išnykdamas su grobiu.

Juozas buvo daug stipresnis. Tad nuskrیدęs į Jėzajaus olą atsinešė jo paslėptą pusrytį, kuris nemažiau po paslėptu akmeniu kvepėjo.

— Tokia yra civilizacijos palaima, — pareiškė Juozas valgydamas svetimą pusrytį, — argi iš tikrųjų žmonės skraido? Ko gero jie gali dar kirkliais pavirsti? — dingtelėjo mintis, nuo kurios net ištraukė į savo apikaklę.

Ak, mano gerbiamasai Apikakli, žmonėms nereikia kirkliais virsti, jiems pakanka dvokiančios civilizacijos kvapo. Jie kalba apie mokslus, mielas kolega, jie ir be to suėda vienas antro pusryčius, sunaikina ir jų šeimas...

Vertė Mykolis

IŠ MENO PASAULIO

— Dail. Adomas Galdikas dirba Atlanto pakrašty ir džiaugiasi, kad oras malonus.

— Dail. V. K. Jonynas šiuo metu truputį nesveikuoja, bet visą laiką užimtas visokiais meno darbais.

— Arch. Jonas Mulokas išskrido į Montaną, kur yra jo vykdomi dideli bažnyčios ir kiti statybos darbai.

— Dail. Povilas Kaupas pamilo Indianos kopas ir ten dažnai lankosi.

— Muz. A. Nakas teptuką valdo kaip specialistas dailininkas.

— Dail. K. Žoromskis iš New Yorko atvyko į Beverly Shores su savo kolegoms paatostogauti.

— Gamtos istorijos muziejuje dabar yra didelė Amerikos indėnų meno paroda. Yra tūkstančių metų senumo eksponatų — visokių archainių daiktų.

Zarasai

(Tęsinys iš 11-to psl.)

pradėjo veikti ir kitos baterijos ir šaudyti į miestą granatomis. Dviejose vietose mieste iškilo dūmai, o netrukus pasirodė ir liepsna. Ar motos taikino ir mušė ten, kur turėjo būti stotis ir kur rūko garvežimių dūmai. Iššovus iš ar motos, tarytum, padangėje užvirdavo visos oras ir uždavo plepėdavo tol, kol nepasigirdavo kurčias granatos sprogimas, lyg į ką jos susidaužymas. Vienas iš žvalgų pasakydavo man, kada granata patekdavo į namus, kada į tuščią vietą.

Bolševikai tylėjo. Nepritare mums ir lenkai, tik toli girdėjos šaudė ir latviai.

(Bus daugiau)

Skelbkitės "N-nose"

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Daug tūkstančių klientų lietuvių — tai geriausia mums rekomendacija.

Paimam siuntinius iš namų

Nemokamai vieta automobiliams

GREIČIAUSIAS PRISTATYMAS!

Apžiūrėkite mūsų puikių prekių rinkinį labai žemomis kainomis.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SOUTH STATE STREET Phone: WAbash 2-9354

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

didžiausias lituanistikos žinynas, lietuvių kultūros paminklas.

Iš suprojektuotų 20 — 21 tomo aštuoniolika jau išspausdinti, kiti rengiami. Redaktoriai visą LE ruošimo darbą pagal atskiras raides pasiskirstė iki galo.

LENGVOS SĄLYGOS: imokėjusiems bent už vieną tomą, visi išėjusieji tomui siunčiami iš karto. Likusios sumos mokėjimas išdėstomas užsisakiusiam priimtinomis dalimis. Vieno tomo kaina J. A. V. \$7.75, visur kitur \$8.00.

Užsakymai siunčini šiuo adresu:

J. Kapočius, Lietuvių Enciklopedija
265 C. STREET, SO. BOSTON 27, MASS.

PASKUBĖKITE -- ATSARGOS RIBOTOS!